Judeţul Neamţ
Consiliul Judeţean

RUTA: LADA DE ZESTRE A JUDEŢUL NEAMŢ. ARTA LEMNULUI

FIŞĂ TEHNICĂ

Tematica rutei: artă populară, meșteșuguri tradiționale, arhitectură populară

Introducere

În general, românul s-a născut şi a trăit la umbra pădurii, care i-a oferit adăpost şi hrană în vremurile de restrişte, aerul curat, frumuseţea coroanelor verzi, bogăţia plantelor şi animalelor ce o populează, dar mai ales, i-a dăruit cel mai preţios material – lemnul, folosit la realizarea majorităţii lucrurilor necesare în gospodăria tradiţională, generând acea străveche şi mult răspândită *"civilizaţie a lemnului".* Între om şi pom s-a statornicit o puternică legătură, regăsită în vechile obiceiurile din toate ciclurile vieţii.

Belşugul de masă lemnoasă, existent în județul Neamț a dus la dezvoltarea, pe scară largă a multor activităţi de obţinere şi prelucrare: de la tăiatul din pădure, la transportul vechi, pe apă sau cu *harabalele* trase de boi, până la trenuleţele forestiere, tractoarele şi camionele de mai târziu şi de la tăiatul la joagăr, până la fabricile de cherestea, construite încă de la mijlocul secolului al XIX-lea.

Cel mai mult a fost folosit lemnul de *brad*, datorită multiplelor lui calităţi: elasticitatea, uşurinţa prelucrării, valorificarea integrală a copacilor. *Fagul*, cu lemnul mai dens, era întrebuinţat la cioplitul unor vase din doage, a lăzilor de zestre, cu decorul incizat şi a laiţelor simple, fixate pe ţăruşi, dar mai ales ca lemn de foc. Lemnul de *stejar*, de esenţă tare, cu deosebita frumuseţe a fibrei, este destinat realizării lucrărilor mai trainice şi mai preţioase: tălpile diferitelor construcţii şi pereţii bisericilor de lemn, iconostasele şi stranele bisericeşti cu decorul specific sculptat, a diverselor piese de mobilier sau de dogărie. Din lemnul de esenţă moale – *teiul, paltinul, plopul*... se făceau obiectele mici de uz casnic – linguri, scăciţe, blide, ploşti. Cel mai tare este lemnul de *tisă*, din care străbunii noştri îşi ciopleau, cu multă migală, cuiele pentru bătut draniţa pe acoperiş.

În trecut, cel mai important domeniu de folosire a lemnului era arhitectura tradițională, în care toate componentele erau din lemn, în afara pietrei de la temelia construcțiilor. Andrei Pănoiu spunea că *„...prin domeniul arhitecturii lemnului se evidențiază acea întrepătrundere organică dintre utilul fundamental și frumosul rezultat din realizarea obiectului util".*

Urmează mobilierul popular, uneltele, instalațiile și obiectele lucrate integral sau parțial din lemn, mijloacele de transport, obiectele de cult, instrumentele muzicale, obiectele decorative, etc.

Apreciate mult timp doar pentru simplitatea, armonia proporțiilor și ingeniozitatea tehnică, pieselor de lemn realizate de țărani trebuie să li se recunoacă valoarea artistică; ornamentica adăugă nu numai frumusețe, dar dă naștere și specificului local.

Multe dintre aceste obiecte pot fi localizte prin motivele decorative conținute. Acestea sunt unicate, motivul liber realizat făcând aproape imposibilă reproducerea lui chiar de meșter. Piesele din lemn, datorită caracteristicilor materialului, pot fi incizate, crestate, traforate, sculptate sau pirogravate.

În funcție de material, esențele tari au fost ornamentate prin cioplire și decupare cu barda, crestare cu ajutorul cuțitului și horjului, iar lemnul de brad, care nu rezistă la cioplire, era tăiat cu firezul, pirogravat sau pictat.

De la simple elemente scrijelate pe cozile uneltelor și de la combinarea acestora în frumoase registre decorative amplasate de obicei pe piesele cu câmp de expunere redus, până la adevăratele compoziții realizate pe piesele de mobilier, ornamentica populară este foarte bogată și diferă de la un tip de obiect la altul și de la un meșter la altul.

Descrierea obiectivelor turistice incluse în rută:

1. *Biserica de lemn „Ioan Bogoslov”,* Piatra Șoimului
   a. **amplasarea:** Str. Bisericii 45, sat Piatra Șoimului, comuna Piatra Șoimului, județul Neamț, GPS N: 46,84036, E: 26,43805
   b. istoric/legendă: A fost înălțată la sfârșitul secolului al XVIII-lea, pe temelie înaltă de piatră, din bârne de brad, cu acoperișul înalt, învelit cu draniță. La începutul secolului al XX-lea a fost adăugat pridvorul spre vest, cu un mic turn-clopotniță deasupra, au fost îmbrăcați pereții cu scânduri, păstrându-se însă partea superioară, pentru etalarea decorului originar de la streașină. Planul este triconc, cu abside poligonale și peretele vestic drept. Între pronaos și naos este un perete simplu, cu o deschidere mare, pătrată. Iconostasul este cel originar, cu ușile împărătești simple, pictate cu *Buna Vestire.*



Zona de sub streașină oferă frumusețea îmbinării drepte a bârnelor și un decor discret, alcătuit din brâie sculptate în zig-zag, console cioplite în trepte și semicercuri crestate pe ancadramentele ferestrelor. În naosul bisericii se păstrează câteva strane vechi, cu spătarele crestate cu rozete și balușt ri strunjiți.





Semibolta din absida naosului *Bolta naosului*

Ingenios și complex este sistemul de boltire din naos, sub formă de calotă, compusă din triunghiuri sprijinite pe nervuri de lemn și unite într-o cheie de boltă. Aceasta se spijină pe un plan pătrat din bârne, susținute de console profilate în trepte. Combinarea bolții naosului cu semica-lotele absidelor, formează un ansamblu deosebit de estetic.

Iconostasul bisericii impresionează prin simplitatea ansamblului şi prin proporţiile sale echilibrate, armonizate cu cele ale lăcaşului. Icoanele sunt dispuse sub arcade semicirculare care se desfăşoară într-un ritm egal. Uşile împărăteşti, lipsite total de sculptură decorativă, înfăţişează scena *Bunei Vestiri*, momentul-cheie al lucrării Mântuirii. Arta zugravului – activ probabil în prima jumătate a sec. al XIX-lea – este modestă, dar suplinită de sinceritatea expresiei şi modalităţilor plastice.




Strane vechi, decorate cu rozete şi baluştri

c. **posibilităţi de acces:** din drumul național DN 15, se virează la stânga în intersecția din localitatea Roznov, în sensul de mers Bacău-Piatra Neamț și se intră pe drumul județean DJ 156D; biserica se află după cca 5 km pe DJ 156D, în satul Piatra Șoimului.
d. **date de contact:**

2. Muzeul de Etnografie din Piatra Neamţ
   a. **amplasare:** Piața Curtea Domnească, nr. 1, Piatra Neamț, judeţul Neamţ, România
   Coordonate GPS: N 46 55.993, E 26 22.083
   b. **istoric/legendă:** Încă din anul 1934 a fost înfiinţat *Muzeul Arheologic Regional Piatra Neamţ*, de preotul-arheolog *Constantin Matasă*, de la care nucleu au fost constituite celelalte secţii, între care şi cea de etnografie. Valorile culturii populare au atras atenţia multor intelectuali, care au întocmit mici colecţii particulare sau şcolare. Cea mai bogată a fost colecţia de piese etnografice, realizată de cercetătorii Văii Bistriţei, înainte de realizarea Lacului de acumulare de la Bicaz. Ea a fost depozitată şi expusă într-o casă din incinta Mănăstirii Durău, până în anul 1975, când a fost transferată la Piatra Neamţ, prin înfiinţarea Muzeului judeţean de etnografie. Slujitorii muzeului au avut sarcina de a căuta şi colecţiona cele mai vechi şi mai interesante mărturii de viaţă şi de muncă

din judeţul Neamţ. Până în prezent, patrimoniul Muzeului de etnografie din Piatra Neamţ numără peste de 5.000 de piese, din toate domeniile culturii populare nemţene.

Colecţia de unelte şi instalaţii populare conţine serii întregi de dovezi ale tehnologiilor folosite de locuitorii de pe aceste meleaguri: plugul de lemn şi cel de fier, grapa şi leasa de bătut porumb; răboaje şi bâte ciobăneşti, tălănci şi clopote, topoare şi bărdiţe, beschia şi fierăstrăul, ţapine şi potcoave, coase şi furci, tocila, nicovala şi foalele, târnăcopul şi ciocanele, mijloacele de pescuit (*ostia, mreaja, volocul, crâsnicul, leasa, vârşa, ciobaca),* curse şi capcane de vânătoare, căruţă şi cărădaica, sania şi sănceul, râşniţa şi moara de mână, uneltele de prelucrat firele textile (*meliţa, vârtelnița, sucala, urzoiul, stativele de ţesut, crivala ...),* teascurile de oloi şi must, bancul de tâmplărie cu dălţile şi gealăile specifice şi încă multe alte unelte, până la instalaţiile de industrie populară *(moara, joagărul, teascul masiv, piua de bătut sumani şi şteaza, cazanul de ţuică).* Toate acestea amintesc de modul manual de lucru, practicat de secole şi milenii de oamenii locului, la care s-a renunţat treptat, de la începutul secolului al XX-lea, devenind astăzi doar piese de muzeu.

Colecţia de obiecte casnice şi gospodăreşti: mulţimea formelor cioplite în lemn (*buduroiul, ştiubeiul, ciutura, piua de pisat sare, stambolul, covata, racla de brânză, căuşele şi chiperniţele, lingurile*...), sau lucrate din doage (cofa, *doniţa, putineiul, bărbânţa, putina, ciubărul,*), pirostia şi ceaunul, opaiţul şi amnarul, piesele de mobilier (*laiţa, lada de zestre, colţarul, blidarul*), coşuri diferite, piese de arhitectură populară (*stâlpi de cerdac şi de tâmplă bisericească).* Acestea au creat atmosfera patriarhală a caselor tradiţionale.

Colecţia de linguri este una dintre cele mai mari din ţară, fiind achiziţionată de la un pasionat colecţionar de linguri.

Colecţiile Muzeului de etnografie din Piatra Neamţ sunt reprezentative pentru cultura populară nemţeană. În cele aproape patru decenii de existenţă, acest patrimoniu a fost valorificat, într-o serie de expoziţii şi lucrări ştiinţifice.











c. **posibilităţi de acces**: Piața Curtea Domnească nr.1, Piatra Neamț (DN15 / DN15C / DN15D)

d. **programul şi taxa de vizitare**:

Program de vizitare muzeu

10:00 – 18:00 (aprilie – septembrie)

9:00 – 17:00 (octombrie – martie)

Luni este închis.

Taxe de vizitare muzeu

– adulţi: 16 lei/pers.

3. **Hanu Ancuței, Tupilați**

a. **amplasare:** Hanu Ancuței este situat pe drumul European E85 (București – Suceava), la 25 km de municipiul Roman și la 36 km de orașul Târgu Neamț; GPS: N: 47.10020, E: 26.69763

b. **istoric/legendă:** După unele documente păstrate, hanul ar data încă din secolul al XVIII-lea, când se pare că și-a deschis porțile pentru negustorii aflați în trecere spre Roman, Suceava sau spre Iași. Pe atunci, Hanu Ancuței se afla în marginea unui sat care s-a strămutat apoi pe moșia boierilor Catargi.

În orice caz la 1819, vornicul Ștefan Catargiu, proprietarul moșiei Tupilați, obține hrisov pentru înființarea de târguri și iarmaroace. Cum hanul se află la o încrucișare de mari drumuri comerciale – drumul Siretului și drumul care leagă Iașul de Piatra Neamț sau Târgu Neamț prin Tupilați – se construiește un han nou, ce va servi și ca stație de poștă.

Imaginea hanului este frumos surprinsă de către scriitorul Mihail Sadoveanu: “Trebuie să știți dumneavoastră că hanul acela al Ancuței nu era han, – era cetate. Avea niște ziduri groase de ici până colo, și niște porți ferecate cum n-am mai văzut de zilele mele. Pe lângă adăpost, hanul oferea oamenilor și prilej de petrecere. În cuprinsul lui puteai oploși oameni, vite și căruțe și nici habar nu

aveau din partea hoților… Porțile stăteau deschise ca la Domnie. Și prin ele, în zilele de toamnă, puteai vedea valea Moldovei cât bătea ochiul și pâclele munților pe păduri de brad până la Ceahlău și Halauca. Iar după ce se cufundă soarele înspre tărâmul celălalt și toate ale depărtării se ștergeau și lunecau în tainice neguri, – focurile luminau zidurile de piatră, gurile negre ale ușilor și ferestrelor zebrelite. Contenea câte un răstimp viersul lăutarilor, și porneau poveștile…"

Această clădire a dăinuit multă vreme până când, prin anul 1943, proprietarul a dărâmat-o, rămânând doar leagănul unor minunate povestiri sadoveniene. Cu zidurile în ruină, a vegheat întinderile pustii până acum două decenii și jumătate, când a redevenit locul de popas atât de vestit odinioară, dar cu alte povestiri și alți eroi trăitori în acele vremuri. Amenajat cu tot specificul unui interior de epocă, Hanu Ancuței se întipărește puternic în amintirea vizitatorilor săi, cărora le oferă ospitalitate.

Asemenea păsării Phoenix, Hanu Ancuței a renăscut, păstrând parfumul de odinioară devenind, un spațiu al poveștilor, unde oaspeții trăiesc "la modul Canaanului, ospătând numai cu carne friptă și bând vin, însă după o orânduială care cere inițiere". Aici fiecare povestește cu ulcică în mână, încă din timpul Ancuței celei de demult "de când țin eu minte, încă de pe vremea Ancuței celei de demult, am luat obiceiul să întemeiem sfaturi și să ne îndeletnicim cu vin din Țara-de-Jos. Gustând băutură bună, ascultăm întâmplări care au fost. Socot eu, că nu se mai găsește alt han ca acesta cât ai umbla drumurile pământului. Așa ziduri ca de cetate, așa zăbrele, așa pivniță, așa vin, în alt loc nu se poate" remarcă unul din povestitorii lui Sadoveanu.

"Vinul este adus de Ancuța în cofăiel plin, cu ulcică mereu nouă, înainte ca povestitorul să își înceapă istoria, toți vară ulcelele în cofăiel și lăutarii cântă. Din când în când Ancuța aduce de la foc pui fripți în țiglă. Când vine mușteriul, Ancuța îl intâmpina cu pui fripți în talger de lut și cu pită proaspătă."

Asemenea existență tihnită la han s-a perpetuat de-a lungul anilor și se păstrează cu mare sfințenie și astăzi. În același decor, dar o altă Ancuță întâmpină și astăzi cu zâmbetul pe buze oaspeții veniți din toată lumea, cu pâine și sare.

Fie să rămână un loc vrăjit de popas și desfătare sufetească pentru călătorii pământului.











c. **posibilități de acces:** accesul se realizează din drumul European E85, pe tronsonul Gherăești- Moțca, la 25 km de municipiul Roman și la 36 km de orașul Târgu Neamț;
d. **date de contact:** 0233 781 400, 0744 548 075, contact@hanu-ancutei.ro

4. Biserica de lemn *Sfânta Maria Magdalena*, Schitul Ţibucani

a. amplasare: Strada Schitului, nr. 590C, comuna Ţibucani, cod 617485, jud. Neamţ
Coordonate GPS: N: 47.08690, E: 26.49901

b. istoric/legendă: Într-o poiană minunată de pe dealurile Țibucanilor, acum trei veacuri și jumătate s-a retras un grup de monahi de la Mst. Secu, pentru a întemeia un schit, devenit apoi un recunoscut centru cultural teologic. Biserica veche este ridicată de spătarul Iordache Cantacuzino Deleanu, în anul 1774, din bârne de stejar. În planul triconc se disting: pridvorul deschis, cu arcade sprijinite pe stâlpi; pronaosul; gropnița; naosul cu două abside lungi, pe trei laturi și altarul pentagonal, decroșat. Pereții exteriori sunt acoperiți cu scânduri vopsite, iar interiorul este tencuit și pictat. Specifice sunt cele trei turle mari, hexagonale, cu acoperișuri în formă de clopot, învelite cu tablă ca și întreg acoperișul bisericii, dispus în trepte. Existenţa camerei mormintelor, dintre naos şi pronaos, şi a turlelor, dovedeşte faptul că planul bisericii de la Ţibucani este inspirat din arhitectura mănăstirească de zid, din Moldova.



Bolțile au fost construite, de asemenea, sub influența arhitecturii bisericilor de mănăstire, de formă hexagonală, tencuite și văruite, cea de deasupra naosului fiind mai mare. Între pronaos și gropniță este ridicat un perete cu o deschidere îngustă, iar între gropniță și naos un perete cu o arcadă largă. În biserică se păstrează un văl de rugăciune (*proskynetarion*), compus din numeroase scene, precum vederi de la Ierusalim, biserica Sfântului Mormânt şi icoanele lui Iisus Hristos, Maicii Domnului, ale altor sfinţi. Realizate în ateliere din Ierusalim, acestea erau răspândite în sec. XIX, fiind pictate pe pânză, pentru a fi purtate în pelerinaje. Iconostasul bisericii este o frumoasă lucrare de sculptură şi pictură din ultimul sfert al sec. al XVIII-lea. A fost comandat, probabil, unui atelier rutean, şi corespunde gustului artistic al comunităţilor monahale din această perioadă, influenţate de personalitatea lui Paisie Velicicovschi de la Mănăstirea Dragomirna.

Atât în sculptura tâmplei, cât şi în pictura ei sunt evidente elemente stilistice baroce, caracteristice artei rutene din veacul al XVIII-lea. Tipul de redare „realistă” a chipurilor şi atitudinilor sfinţilor şi de introducere în imagine a unor detalii de peisaj şi arhitectură – precum în icoana de hram *Sfânta Maria Magdalena* – pătrunsese în arta ruşilor de vest încă din sec. al XVII-lea.



Strane din sec. XIX



Ușile împărătești



Icoana Iisus Învățător



Icoana de hram Sfânta Maria Magdalena

c. **posibilităţi de acces:** Schitul se află la 2 km distanță de drumul județean DJ155N. Accesul în drmul județean DJ155N se realizează din drmul județean DJ 155I Davideni- Păstrăveni
d. **date de contact:** tibucani@mmb.ro, 0233 293 748 – **Protos. Arsenie Rus**

5. Muzeul particular *Nicolae Popa*, localitatea Târpești, comuna Petricani
   a. **amplasare:** Str. Neculai Popa 342-306, Sat Târpești, Comuna Petricani, judeţul Neamţ, România; Coordonate GPS: N 47.150639, E 26.438472

b. **istoric/legendă:** Când ajungi la Muzeul *Nicolae Popa* întâi faci cunoștință cu strămoșii familiei, sculptați în poarta mare, din stejar masiv. Ea te impresionează prin mesajul transmis, dar și prin monumentalitatea și expresivitatea chipurilor. Această creație originală te pregătește pentru surprizele ce le vei întâlni în interiorul gospodăriei – o lume a tradițiilor și a creațiilor personale.

De la început, pe o coastă înverzită, se deschide o curte largă, cu mulți pomi, printre care sunt plantați multe personaje de basm, sculptate în lemn sau piatră, care însuflețesc toată atmosfera. Întreaga curte este realizată ca un muzeu în aer liber, unde te încântă armonia dintre natură și arta naivă expusă, între casa bătrânească și clădirea mai nouă a muzeului, construită în stilul popular al locului – toate însoțite de o primire caldă, oferită până în anul 2010 de însuși Nicolae Popa, împreună cu soția lui – Elena, iar în prezent de cei trei copii ai lor – Liliana, Năiță și Damian.

Casa părinților lui Nicolae Popa – locuință de oameni gospodari, construită din lemn, cu două camere, tindă mediană și celar în spate, are la fațadă un cerdac frumos decorat cu motive traforate, în care sunt expuse multe și felurite măști, ca o carte de vizită reprezentativă pentru acest muzeu. Dar mirajul începe abia când pătrunzi în interiorul casei, încărcat ca un stup, cu colecții bogate de obiecte autentice, adunate din toate satele din jurul Târpeștiului. Cea mai valoroasă este colecția de pieptare și bondițe, brodate cu mult talent artistic, în prima jumătate a secolului al XX-lea, de bravii cojocari din Târgu Neamț, Ghindăoani, Urecheni, Pipirig și alte sate. Aceștia au realizat din piele, blană și lânică adevărate podoabe scumpe ale costumului femeiesc și bărbătesc, admirate și căutate în toată lumea. Alături sunt păstrate în clid, numeroase piese ale costumului de sărbătoare – creația fiecărei femei, care și-a imprimat propria simțire și măiestrie, pe cămăși, catrințe, brâie și bârnețe, ițari, sumane etc. Frumusețea acestor costume, îi îndeamnă pe turiștii străini să se îmbrace cu ele și să se fotografieze, creindu-se momente de veselie și plăcute amintiri. Tot aici, se mai găsesc numeroase lăicere și covoare, țesute în stative, din lână, cu motive geometrice sau florale, în culori naturale sau vegetale.

În tinda casei bătrânești este expusă mulțimea de costume pentru alaiurile din cadrul sărbătorilor de Crăciun și Anul Nou, cu recuzita corespunzătoare, cu care formațiunea de obiceiuri, condusă de Nicolae Popa, a participat la numeroase festivaluri și a cucerit multe medalii și premii.

În celarul mărit, se află o vatră cu horn și peste tot abundă mulțimea de statuiete, sculptate în lemn și piatră, care demonstrează forța și talentul lui Nicolae Popa de crea chipuri interesante și hazlii, fiind singurul creator popular din România, care a sculptat figuri în piatră.

Dar casa veche s-a dovedit a fi neîncăpătoare, pentru bogăția de obiecte adunate în decursul anilor. De aceea, în jurul anului 1980 familia Popa a ridicat o construcție specială pentru muzeu - o clădire mare, cu cerdac decorat cu stâlpi crestați și flori traforate. Cele opt încăperi sunt destinate expunerii colecțiilor din diferite domenii; arheologie și istorie, etnografie și artă populară, icoane și carte veche etc. Intrarea se face printr-o tindă largă, unde sunt puse la vedere numeroase diplome, medalii și premii, primite la diverse festivaluri și expoziții, între care amintim: Premiul special al U.A.P. la expoziţia republicană, 1967; Meritul cultural cl. I, 1968, Premiul I la expoziţia republicană de artă populară, 1969, Menţiune de onoare la Trienala Internaţională de Artă Naivă – Bratislava, 1969, Medalia de aur la expoziţia republicană de artă populară, 1974, Crucea de Onoare a Societăţii Franco-Britanice, 1982 , Diploma de membru al membru al Academiei Artelor Tradiționale din România – Sibiu, 1996 și multe altele. În vitrine sunt expuse aprecierile din cărți și reviste ale unor personalități care au vizitat muzeul, iar alături stă creația literară a lui Neculai Popa, cuprinsă în cărțile: ”Lumea satului-Târpeştii de altădată”,1994, ”Cartea vieţii mele”, 1996, ”Din lumea văzută şi nevăzută”, 2002; ”De la lume adunate”, 2006 ”De la tinerețe pân’la bătrânețe”, 2009.

În următoarele săli de muzeu, te pierzi între mulțimea exponatelor, dar îți atrag atenția cele mai valoroase: uneltele preistorice din piatră sau os, râșnițele neolitice, colecțiile numismatice și de medalii, moara de mână, strungul de lemn, lăzile de zestre cu decorul incizat sau pictat, stativele de țesut, uneltele și obiectele de stână, costumele femeiești cu catrință *”în vrâste”* și cămașa cu *”pui”*, portul bărbătesc cu cămașa cu fustă, ițari, chimir și suman *”sărăduit”*și încă multe piese de

artă populară, care au făcut faima zonei din jurul orașului Târgu Neamț. O sală este destinată expunerii icoanelor pe lemn, ce aparțin secolelor XVII – XIX și cărților vechi bisericești, iar pe pereții din holul clădirii, pot fi admirate lucrări plastice de artă naivă.

Astfel, Neculai Popa (n.1919 – d.2010) și Elena Popa (n.1922) s-au dovedit a fi buni colecționari și păstrători de valori, neîntrecuți creatori de măști, maeștri în sculptura lemnului și a petrei, virtuoși culegători și interpreți de folclor, și toate astea le-au făcut din pasiunea pentru tradițiile neamului și respectul pentru înaintași.

„Sculpturile mele spun întotdeauna ceva, îmi amintesc de cineva anume. Nu-mi place să mă repet, de aceea n-am făcut un chip de două ori. Oricât aș încerca eu, nu-l pot ciopli la fel cu primul, pentru că a doua zi simt că ar trebui să-i mai adaug ceva, să-l cioplesc altfel. Și sculele pe care le folosesc sunt simple, așa cum mi le-am făcut singur, la început. Un prieten francez mi-a adus o trusă de sculptură modernă pe care n-am folosit-o și nici nu mi-a trecut prin minte s-o fac. I-am dăruit-o unui plastician din București, iar eu am rămas tot cu dălțile și ciocanele vechi cu care dau mereu viață oamenilor și animalelor cioplite. Unii găsesc că oamenii sculptați de mine sunt prea naivi, prea primitivi, mie-mi place să-i cioplesc așa, fără prea multe înfloriturі, simplu, adică așa cum îi văd în jurul meu. Mă opresc din lucru atunci când simt eu că ochii, gura sau mâinile vorbesc, spun ceva. Atunci știu că statuia mea are viață, și doar atunci pun dalta și ciocanul deoparte” – spunea Nicolae Popa în 1987.

„Nicolae Popa este un artist sincer, inventiv și atât de pur în sentimentul poetic cu care-și „îmbracă” personajele lui naive. Naivitatea nu trebuie considerată drept ignoranță ci prospețime și simplitate. Aici am înțeles că arta – sub toate formele ei, devine importantă atunci când încrederea în tine și sinceritatea sunt definite astfel”- spunea criticul francez Michel FORTIN în 1970.










c. **posibilităţi de acces**: DN15C – DJ 155I
d. **programul şi taxa de vizitare**:
   Program de vizitare muzeu
   Luni – Duminică: 08.00 – 20.00
   Taxe de vizitare muzeu
   – adulți – 10 lei/pers.
   – preşcolari, elevi – 5 lei/pers.
e. **date de contact**: telefon: +40.747.134.040, +40.758.640.653, e-mail: popamuseum@gmail.com; popamuseum@yahoo.com, website: http://www.muzeulpopa.ro/

6. Muzeul Memorial *Ion Creangă* din Humuleşti - un splendid monument de arhitectură populară
   a. **amplasare:** Str. Ion Creangă, nr. 8., Humulești, Târgu Neamț, județul Neamț
      Coordonate GPS: N 47 11.855, E 26 21.274
   a. **istoric/legendă:** În judeţul Neamţ sunt multe locuri şi lucruri admirabile, dar dintre ele o atracţie deosebită o prezintă casa în care s-a născut şi a copilărit Nică a lui Ştefan Apetrei. Aici regăsim universul de viaţă al oamenilor de acum două veacuri, care impresionează prin rânduiala simplă a lucrurilor şi armonia desăvârşită dintre proporţie şi utilitate, dintre formă şi culoare, dintre om şi natura în care se integra perfect.

Ai impresia că eşti în faţa unei case din poveştile marelui povestitor Ion Creangă, fiind fascinat de dimensiunile reduse, de forma veche a casei, de prispa frumos lutuită, de albul pereţilor, duraţi din bârne cu capetele profilate la colţuri, cu ferestrele mici şi uşa joasă, cu acoperişul înalt, învelit cu draniţă.

Emoţiile se amplifică atunci când pătrunzi în interiorul locuinţei, compusă din cameră, tindă şi cămară – tipul străvechi de casă, dăinuit până aproape de zilele noastre. Aici totul s-a păstrat intact, peste timp, parcă locatarii abia au plecat de acasă şi parcă aştepţi să apară năzdrăvanul de Ionică, venind de la scăldatul în Ozana *"cea frumos curgătoare".*

Interiorul camerei este dominat de vatra mare cu cuptor, cu hoarna lungă şi cu întreaga serie de ustensile şi obiecte caracteristice: pirostria, ceaunul, oalele de lapte şi sarmale, ulcelele, cociorba şi lopata pentru pâine, vătraiul, frigarea. Imaginea locuinţei tihnite şi îndestulate a ţăranului gospodar este întregită cu celelalte obiecte de uz familial: patul în prelungirea vetrei, cu lada de zestre pictată, la capăt, pe care sunt stivuiţi sacii, lăicerele în culori naturale şi vegetale, pernele, până în tavanul cu grinzi aparente şi coardă; culmea de deasupra patului, cu prostirea cu horbotă, peste care sunt înşirate *„de-o fală",* cele mai frumoase cămăşi, catrinţe, casânci, bondiţe, brâie, ce erau purtate numai la sărbătoare şi care se profilează pe scoarţa mare de pe perete, ţesută din lână în culorile potolite ale toamnei, cu minunate motive ornamentale specifice locului - *pomii* şi *păsările* – simbolul local al *„pomului vieţii"*. La peretele lateral şi cel din faţă sunt fixate două laiţe, pentru odihnă, acoperite cu lăicere în vrâste şi alesături – *în scări, în roate, în pomi*, ţesute cu măiestrie din lână, vopsită vegetal la fel, cu cele două rânduri de *pălitare*, înşirate pe pereţi, deasupra cărora s-au aşezat frumos, ştergare din borangic sau bumbac cu decorul realizat în stative, asemănător celor de la ferestre. La colţul unde se întâlnesc cele două laiţe este masa înaltă cu sertar, acoperită cu o faţă de masă albă cu vrâste cafenii, pe care stă deschis ceaslovul, cu care Nică prindea muştele. Podeala din pământ bătătorit şi frumos lutuită se numea *„faţa casei".* Un loc foarte important este ocupat de stativele de ţesut şi numerosele unelte ajutătoare, ştiind că ţesutul şi lucrul sumanelor erau activităţi principale ale mamei Smaranda, la care era antrenat şi Nică.

În tindă era numai o bancă pentru cofiţele cu apă şi un cuier pentru haine, iar în cămară se păstrau bărbânţele, putinele, buduroaiele cu seminţe sau făină, covata, masa joasă pentru servit masa, oalele mari şi altele. Uneltele agricole şi obiectele mari se regăsesc în şandramaua din spatele casei: plugul şi grapa de lemn, carul, râşniţa, vase mari din doage şi multe altele.

Această casă de mare valoare istorică şi etnografică, prin autenticitatea şi frumuseţea construcţiei şi rânduiala tuturor lucrurilor existente, constituie atracţia cartierului Humuleşti, din Târgu Neamţ, pentru oamenii de toate vârstele, dar mai ales pentru copiii, care-l regăsesc aici pe poznaşul din *"Amintiri din copilărie".*






b. **posibilităţi de acces:** DN 15C

c. **programul şi taxa de vizitare:**

Program de vizitare muzeu

10:00 – 18:00 (aprilie – septembrie)

9:00 – 17:00 (octombrie – martie)

Luni este închis.

Taxe de vizitare muzeu:

– adulţi: 20 lei/pers.

– grupuri adulţi şi studenţi*: 10 lei/pers.

– preşcolari şi elevi: 5 lei/pers.

Taxă de fotografiere și filmare: 20 lei; Taxă de filmare 25 lei

*NOTĂ: Prin noţiunea de grup se înţelege un număr de minim 10 persoane

d. **Date de contact**: +40 233 790 620, http://mmich.muzeu-neamt.ro/istoricul-casei-memoriale-ion-creanga.html

7. **Muzeul de Istorie şi Etnografie Târgu Neamţ - expoziția de tehnică populară**

a. **amplasarea:** Str. Ștefan cel Mare, nr. 37, Târgu Neamț, judeţul Neamţ, România

Coordonate GPS: N 47 12.442, E 26 21.409

b. **istoric/legendă:** Muzeul din Târgu Neamț se află într-o clădire monument istoric - Școala Domnească, ridicată sub domnia lui Grigore Ghica Voievod, în anul 1852, unde a învățat *"buchea cărții"* marele povestitor Ion Creangă, eruditul filozof – Vasile Conta și mulți locuitori ai târgului. În curtea spațioasă a școlii, pe latura dinspre răsărit a fost construită o șură, de mari proporții, în stil

popular, pentru a adăposti cele mai valoroase și mai răspândite instalații populare - cele din urmă care au supraviețuit până în prezent: o moară de apă, o piuă de bătut sumani și o ștează, un fierăstrău de apă, un teasc masiv și o instalație de distilare. Toate aceste instalații, de dimensiuni foarte mari, au fost achiziționate în perioada anilor 1980 – 1985, salvându-le de la distrugere, pentru a fi conservate, protejate și expuse spre știința tuturor.

Instalația de preparat mustul și oloiul este cea mai impresionantă, fiind compusă dintr-un teasc masiv din stejar, cu o grindă foarte grea, numită *"grapă"*, lungă de 8 m și introdusă pe un șurub gros, care prin învârtire o coboară, pentru a presa alternativ, fructele la dispozitivul pentru must, și semințele de cânepă, la dispozitivul pentru oloi. Greutatea foarte mare a grapei asigura o stoarcere eficientă. Alături de teasc se află elementele auxiliare: *vatră cu plită*, pe care se prăjea sămânța de cânepă și lădoiul pentru depozitat sămânța, plus *zdrobitorul* pentru struguri sau mere. Această instalație, construită în anul 1920, era adăpostită într-o șură de nuiele, deservind sătenii din comuna Agapia, până în anul 1980, când a devenit piesă de muzeu, de valoare excepțională, prin formă, dimensiune și măiestria execuției.

Fierăstrăul de apă, numit *"joagăr"* sau *"moară de scânduri* a fost construit în 1932, de un iscusit meșter din Gheorghieni care, deși avea o vârstă înaintată în 1985, a venit la Tg. Neamț, pentru a reinstala joagărul construit de el în tinerețe, Joagărul expus are 15 m lungime, fiind construit dintr-o talpă solidă, pe care s-a instalat cadrul cu vălătuci, numit "*canapea*", pe care se mișcă bușteanul spre jugul cu pânza de fierăstrău, pentru a fi tăiat. Energia este asigurată de căderea apei din canalul de scurgere, pe *roata cu cupe* care, prin grindei, pune în mișcare *roata cu măsele* și *crângul* – toate acestea aflându-se în groapa săpată sub nivelul solului. În colecția muzeală din Neamț trebuia să existe o astfel de instalație reprezentativă meșteșugului de debitare a lemnului, atât de răspândit în satele de pe pâraiele de munte, de la începutul secolului al XIX-lea, până la mijlocul veacului al XX-lea.

Moara de apă a folosit același sistem energetic ca la joagăr, numai că schimbarea poziției crângului a asigurat mișcarea orizontală a *pietrei alergătoare*, peste care stă *piatra zăcătoare* și între care sunt zdrobite boabele de cereale. Moara expusă, adusă din satul Borlești, are la coșul de turnat grăunțe, două capete de cai, ca apărători ai instalației.

Piua de bătut sumani este o instalație populară mai simplă, compusă dintr-un sistem de găvane în care se pune pănura de lână, pentru a fi bătută și îndesită, cu ajutorul unor ciocane grele de lemn, cozile înfipte în stâlpii verticali, numiți "*ursoi".* Mișcarea verticală și alternativă a ciocanelor este asigurată de aripioarele de lemn din grindeiul mișcat de roata de apă. Alături se găsește vatra cu ceaunul cu apă caldă, care curge prin uluc direct peste pănura din găvan. Și tot lângă piuă, se află *ștеaza* – un ciubăr găurit în care, apa ce cădea din uluc, învârtea și îndesea țesăturile groase de lână. Această instalație, în trecut, a făcut faima satelor de pe pâraile de munte și de deal din Neamț, pentru calitatea îndesirii pănurei. Piua din expoziție este adusă din satul Crăcăoani, unde exista un număr foarte mare de instalații hidraulice.

Instalația de distilare a țuicii este alcătuită și ea din două componente: cazanul din aramă, încastrat în vatră, unde se pun fructele fermentate și butoiul cu serpentina de răcire. Răspândirea ei s-a datorat întinderii deosebite a livezilor de pruni și meri. Dimensiunile acestor instalații erau foarte variate, de la cele mici, precum cea din expoziție, provenită din satul Humulești, până la adevărate fabrici de spirt, apărute încă din secolul al XIX-lea.

Aceste instalații expuse la Muzeul din Târgu Neamț sunt mărturii vii ale ingeniozității și îndemânării meșterilor lemnari care le lucrau și a priceperii sătenilor care le foloseau, în interes propriu sau al celor din zonele deficitare în asfel de îndeletniciri.



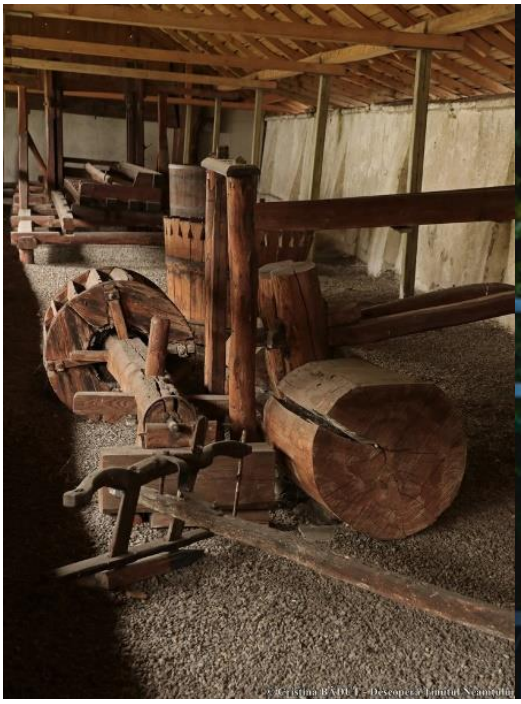



c. posibilităţi de acces: Str. Ștefan cel Mare, nr. 37, Târgu Neamț (DN15B sau DN15C)

d. programul şi taxa de vizitare:

Program de vizitare muzeu

10:00 – 18:00 (aprilie – septembrie)

9:00 – 17:00 (octombrie – martie)

Luni este închis.

Taxe de vizitare muzeu

– adulţi: 16 lei/pers.
– grupuri adulţi şi studenţi*: 8 lei/pers.
– preşcolari şi elevi: 4 lei/pers.
**NOTĂ: Prin noţiunea de grup se înţelege un nurnăr de minim 10 persoane*

e. **date de contact**: telefon: +40.233.790.594, Website: http://mietn.muzeu-neamt.ro/

8. **Constantin Lungu, Humulești, Târgu-Neamț - meșter popular cioplitor în lemn**
   a. **amplasarea:** Atelier propriu: Str. Trandafirilor nr. 1A, Târgu Neamț, județul Neamţ, România (pe drumul de acces către Cetatea Neamţ); Coordonate GPS: N 47.198333, E 26.352389
   Magazin de artă populară şi artizanat: Strada Arcaşului, Târgu Neamț, județul Neamţ, România *(pe drumul dintre Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae" şi Şcoala gimnazială „Ion Creangă" din Târgu Neamț, prima casă pe partea stângă);* Coordonate GPS: N 47.215167, E 26.343861
   b. **istoric/legendă:** Meşterul Constantin Lungu, preşedintele Asociaţiei Meşterilor Populari din Ţinutul Neamţului, are atelierul în Humulești, lângă Târgu Neamț. Specializat în scuptura în lemn, el lucrează beţe, toiege de stână şi bâte, baltage din lemn de soc şi alun, unele încrustate, altele placate cu cositor, la capătul cărora sunt sculptate felurite chipuri de bărbaţi înfăţişând ciobani păzindu-şi turmele de oi. Alături de acestea descoperim în atelierul său frumoase lăzi de zestre, meşteşugit placate în foiţă de cositor, pe care sunt încrustate simbolurile tradiţionale, soarele şi crucea. Meșterul mărturisește că realizarea unor astfel de obiecte necesită mult timp, încrustarea în metal fiind migăloasă: metalul trebuie tras în foi foarte subţiri pe un calandru şi apoi bătut pe obiectul în sine cu unelte speciale. Măștile pentru sărbătorile de Anul Nou sunt un alt meșteșug pe care Costi Lungu îl perpetuează. Alături de ceilalți membri ai Asociației participă la un proiect care vizează meşteşugurile populare tradiţionale în Neamţ, care urmărește atragerea copiilor talentaţi din şcoli, ce doresc să înveţe arta meşteşugirii diverselor produse pe care le văd cu ochii lor cum ies din mâinile meşterilor noştri. În felul acesta transmit mai departe tradiţia.


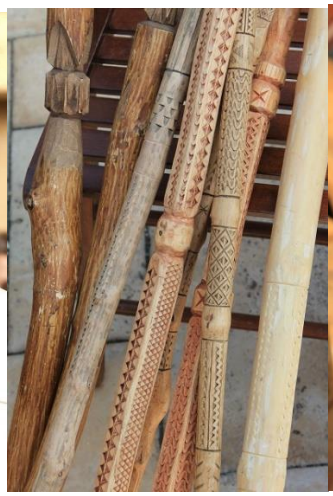
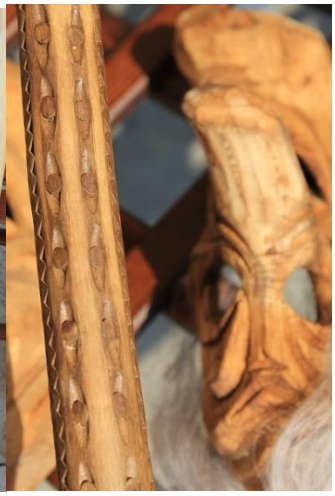



c. **posibilităţi de acces**: Str.Trandafirilor nr.1A (Atelier propriu) / Strada Arcaşului (Magazin de artă populară şi artizanat), Târgu Neamț (DN15B sau DN15C)
d. **date de contact**: telefon: +40.233.790.093; +40.742.999.506; 0726.985.695, e-mail: palmaart@yahoo.com

9. Grigoriu Ștefan, Târgu-Neamț - meșter popular cioplitor în lemn

a. **amplasarea:** atelierul și locuința meșterului sunt situate în orașul Târgu Neamț, str. Slt. Radu Teoharie nr.42
Coordonate GPS: N 47.202349, E 26.364932
b. **istoric/legendă:** Meşterul Ştefan Grigoriu, locuieşte în Târgu Neamţ şi este nepotul renumitului meşter din Târpeşti, creator de muzeu etnografic, Nicolae Popa. Să sculpteze şi să facă măşti, a învăţat sub îndrumarea lui, pasiunea pentru meşteşug de la el probabil vine, dar şi de la unchii săi, care sunt tâmplari renumiţi în Petricani. ”Am participat la Târgul ITB, 2015, de la Berlin (World`s Leading Travel Trade Show, din anul acesta, 4-8 martie), cu produsele mele şi am avut succes”, ne spune cu modestie, arătându-ne feluritele obiecte realizate în care descoperim talent şi măiestrie, “dar eu nu sunt doar meşter de târguri, eu lucrez la comandă blidare, cofe, căuşe, sărăriţe, linguroaie mari cu bilă, polonice, toiege cu bilă, covăţele pentru fructe (fructiere), sfeșnice, mobilier rustic, măsuţe cu scaune, laiţe, tăblii de pat, creioane, măşti din lemn, că eu din asta trăiesc. Eu folosesc lemn de orice esenţă dar, în ultima vreme, mai mult lemnul de brad, cireş, nuc, paltin. Sunt invitat desigur, la târgurile meşterilor populari, organizate în oraşe dar şi de mall-uri, deseori, dar nu pot răspunde la toate. Fac parte din Asociaţia Meşteşugarilor Nemţeanca din Târgu Neamţ, Asociaţia Meşterilor Populari din Moldova, Asociaţia Meşterilor Populari din Ţinutul Neamţ.










c. posibilităţi de acces: din DN15C Piatra-Neamț – Târgu-Neamț se virează a dreapta în sensul giratoriu de la intrarea în orașul Târgu-Neamț, pe str. Slt. Radu Teoharie, iar nr.42 este pe prima fundătură de pe dreapta străzii, după Cafeneaua Danioti
d. date de contact: tel. 0742 925 725

10. Muzeul particular *Vasile Găman*
    a. **amplasarea:** Muzeul este situat în satul Lunca, Comuna Vânători-Neamț, județul Neamț; Coordonate GPS: N 47.22518, E 26.30032
    b. **istoric/legendă:** Vasile Gaman – sculptor popular talentat și modest, trăiește în satul Lunca, comuna Vânători-Neamț, pe aceste meleaguri binecuvântate, unde străjuiește de șase veacuri Cetatea Neamț și de unde și-a luat puterea creatoare și iubirea de moșie și de neam, pe care le-a redat în forme simbolice în lemnul nobil al codrilor. Meșterul iscusit și cei doi fii ai săi – Gheorghe și Vasile - au dăltuit, cu migală și măiestrie, zeci de cruci și troițe, iconostase și strane, pentru multe biserici din județul Neamț și din țară, dobândind un binemeritat renume.

    În toată gospodăria sa, se găsesc dovezi ale talentului și îndemânării lui Vasile Gaman, începând de la poarta mare, pe care, așa cum spune el: *„am scris istoria neamului cu dalta, pentru știința tuturor trecătorilor”.* Este o creație unică, de complexă concepție, în care sunt redate momente și scene istorice importante și figurile marilor domnitori, într-o manieră unitară, de o înaltă realizare artistică. Dragostea pentru tradițiile locuitorilor de pe Valea Ozanei s-a concretizat în întocmirea unor colecții, prin care au fost salvate de la distrugere unelte și obiecte casnice, blidare și mesuțe, costume vechi, pieptare și sumane, oale de toate felurile, instrumente muzicale, dar și monede vechi, icoane, cărți și hărți vechi și câte și mai câte valori, aruncate prin poduri sau șuri, din netrebuință practică. Vasile Gaman le-a căutat, le-a adus acasă, le-a curățat și conservat, dar nu avea unde să le expună. Astfel, în anul 1988 a construit o casă specială, pentru expunerea colecțiilor care s-au înmulțit mereu. Casa-muzeu Vasile Gaman respectă tradiția locală, fiind cu două camere și tindă pe mijloc, cu cerdac bogat decorat și o dolie lungă, în spate. Toate spațiile interioare sunt tixite cu obiecte, asfel că nu știi la ce

să te uiți mai întâi: la costumele de sărbătoare? la covoarele și la lăicerele din lână? la recuzita penntru jocurile de Anul Nou? sau la crucile, statuietele sau tablourile sculptate de meșter? Pe toate trebuie să le privești cu atenție, deoarece înmagazinează taine de viață și de muncă ale strămoșilor sau simțămintele creatorilor contemporani.

Vasile Gaman s-a îngrijit să lase moștenire frumosul meșteșug practicat de o viață. Mai întâi i-a învățat meserie pe feciorii lui, care în prezent, sunt și ei la rândul lor meșteri cunoscuți și apreciați. Apoi a școlit numeroși elevi de la școala din sat, până când a devenit instructor în arta lemnului, în cadrul Școlii populare de artă și apoi la Centrul de Cultură și Artă *"Carmen Saeculare"* din Piatra Neamț. Se mândrește că mulți învățăcei de ai lui au îmbrățișat această meserie – o adevărată *"brățară de aur"*, cum spune el, care îți oferă o deosebită satisfacție și recunoaștere.

Când mergeți spre Mst. Neamț, abăteți-vă puțin pe un drumeag la dreapta, vreo 2 km și intrați la familia Gaman. Veți găsi aici, alături de exemplele de hărnicie și talent, de valorile culturale deosebite, adunate și expuse în muzeu, niște oameni primitori și bucuroși de oaspeți, iar dacă te nimerești la sărbătoare, poți să guști din plăcintele *"poale'n brâu"*, făcute cu pricepere de nevastă și din păhărelul cu țuica de prune, preparată de meșterul însuși. Și totul se face aici cu bună voie, într-o sfântă liniște și dragoste pentru frumos.

Date biografice:

- Vasile Gaman s-a născut în anul 1936, în satul Lunca, comuna Vînători-Neamț, unde domiciliază și în prezent;
- Absolvent al Școlii de Artă și Meserii dinTîrgu.Neamț, în 1954;
- Meșter autorizat în prelucrarea lemnului, cu atelier propriu din 1960;
- Instructor la clasa de sculptură, de la Școala Populară de Artă din Piatra Neamț - 1990-2010;
- Membru al Academiei Artelor Tradiționale din România, Sibiu,1996;
- Cetățean de onoare al comunei Vînători-Neamț.







c. **posibilităţi de acces:** din drumul național 15B, pe partea dreaptă în sensul de mers de la Târgu Neamț la Pipirig, după cca 4 km, pe DC169 este satul Lunca, iar la muzeu se ajunge urmând indicatoarele. Coordonate GPS: N 47.22518, E 26.30032
d. **date de contact:** 0736 324 173

11. Florin Ioniţă, Pipirig – lucrător în lemn
    a. **amplasarea:** sat Pâțâligeni, nr. 239, comuna Pipirig, județul Neamț
    b. **istoric/legendă:** Meşter popular, activând în cadrul unei firme proprii, Florin Ioniţă este un demn urmaş al lui David Creangă, un artist care se foloseşte din plin de frumuseţea formelor naturale ale lemnului din pădurile dese de molid şi brad şi care a creat un număr mare de obiecte de uz casnic sau decorativ căutate şi în străinătate. Este un artist care desăvârşeşte cu mâinile sale opera naturii. Realizează jardiniere, suporturi de flori, lustre, scăunele, băncuţe, scrânciobe, leagăne, blidare,

fântâni, căruţe, bastoane de mână, bote, farfurii şi linguri, care împodobesc curtea largă a gospodăriei lui şi pereţii atelierelor sau foişoarelor. Opera sa în lemn poate fi descrisă prin trei cuvinte: fantezie, tenacitate şi măiestrie.







c. **posibilităţi de acces:** accesul se realizează din drumul național DN 15B, în satul Pâțâligeni, la numărul 239
d. **date de contact:** tel. 0745205592, ionitaflorin978@gmail.com

12. **Biserica de lemn „Duminica tuturor sfinților ” Grințieș**
    a. **amplasare:** sat Grințieș, comuna Grințieș, județul Neamț, Coordonate GPS N 47.04131, E 25.87771
    b. **istoric/legendă:** Situată pe pârâul Grinţieşul Mare, afluent al Bistricioarei, biserica a fost construită de imigranţii ardeleni în anul 1794. Construcţia se înalţă pe plan triconc, cu un pridvor lărgit pe latura de sud și turnul-clopotniţă deasupra, cu un acoperiş în formă de clopot, învelit în draniţă, ca şi pereţii turnului. Bolțile pronaosului și a naosului sunt construite sub formă de calotă semisferică,

alcătuită din triunghiuri întrepătrunse și unite în cheie de boltă, cu o rozetă crestată. Bolta altarului este semicilindrică. Pereții din bârne groase de brad sunt acoperiți în întregime cu scânduri. Biserica, bine păstrată şi întreţinută, este declarată monument istoric și de arhitectură populară. Iconostasul bisericii este compus din blaturi compacte, pentru fiecare registru de icoane, despărţite de baghete groase, semicilindrice. Forma sa simplă se armonizează cu sobrietatea construcţiei de lemn. Pictura, însă, executată de zugravul Teodosie în 1793, aduce o notă de pitoresc prin luminozitatea paletei cromatice şi caracterul anecdotic al compoziţiilor, evidenţiate de scheme decorative. Teodosie este un pictor moldovean, tributar tradiţiei post-bizantine, cu o manieră personalizată, nu lipsită de o discretă notă de umor.



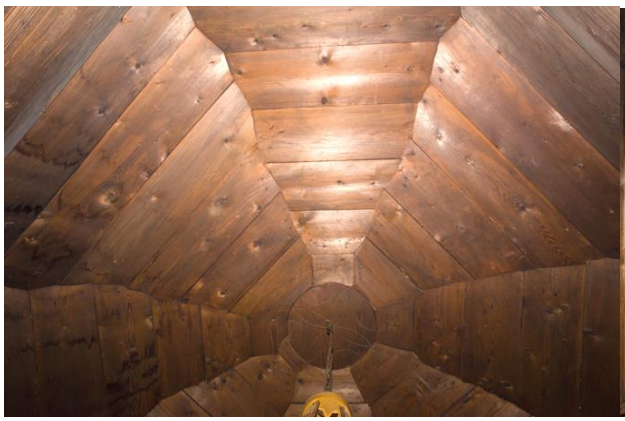



Bolta naosului *Peretele despărţitor dintre naos şi pronaos*




Spătare de strane vechi, decorate cu compoziții de rozete crestate




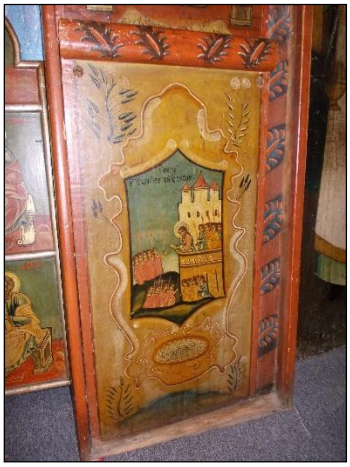

Icoana de hram Duminica Tuturor Sfinţilor *şi poala de tâmplă* Parabola celor zece fecioare,

pictate de Teodosie Zugrav



Semnătura zugravului Teodosie şi anul execuţiei - 1793, pe icoana împărătească Iisus Hristos

c. **posibilităţi de acces:** din drumul național DN15, pe partea dreaptă în sensul de mers Poiana Largului – Tulgheș, se virează pe DC 152 în satul Grințieș. Coordonate GPS N 47.04131, E 25.87771

d. **date de contact:** pr. Dumitru Pintilie tel. 0723 346 743, **grintiesumare@mmb.ro**

13. **Muzeul de istorie şi etnografie „Olga Mavrocordat-Sturdza" Grinţieş (complex muzeal „vivant")**

a. **amplasarea:** sat Grințieș, comuna Grințieș, județul Neamț

b. **istoric/legendă:** Muzeul s-a fondat în 2015 de către un grup de gospodari din Grinţieş, specialişti în arta lemnului. Casa este în stil tradiţional muntenesc, cu prispă largă de-a roata şi cu cerdac în faţă şi trei frontoane în spate, o casă de om înstărit, învățător sau preot de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Este acoperită cu draniţă mică, înflorată simplu. Are mai multe feluri de „flori" din lemn, realizate de meşterii noştri, care împodobesc cerdacul, prispa şi „sufitul". Casa muntenească cuprinde o cameră „de curat", cu pat, masă, blidar, scaune tradiţionale şi alte exponate de lemn sau lut. Camera mare are două perechi de stative (războaie de ţesut), urzoi, vârtelniţe şi alte unelte ale industriei casnice. Acest atelier de industrie casnică beneficiază de aportul unei țesătoare și a unui țesător, învățător în sat, Ilie Alexandru, ce a învățat meșteșugul de la mama sa.

Muzeul mai are a anexă care cuprinde două ateliere, unul de fierărie şi unul de tâmplărie, construită în acelaşi stil muntenesc caracterizat de măsură şi bun gust. Toate cele trei ateliere sunt „vivante" - tradiţionale, dar funcţionale - , meşterii populari putând face dovada măiestriei lor putând realiza în fața vizitatorilor diverse obiecte. La fierărie se fac toporaşe, baltage, potcoave, cârlige, belciuge etc. Atelierul de tâmplărie cuprinde un strung de lemn, unde pot fi strunjite diverse obiecte: „culişere", picioare de mese sau scaune, fuse, furci de tors etc.; banc lucru, unde se pot pune cozi la diverse unelte, se fac ornamente de lemn, se rindeluieşte, se fac cu fierăstraiele subţiri (fireze) „florile" de împodobit casele etc. Din „șpani" de lemn se face draniţa, prin despicare şi apoi se înfloreşte cu „cuţiotoaiele" la „calul bălan", un dispozitiv cu pedală pentru strângere şi modelare. Printre exponate aflăm un sicriu, lăzi de zestre, obiecte de dogărie şi rotărie. Atelierul tradiţional a fost constituit cu obiecte donate, cu mare vechime (strungul este de peste 100 de ani). Alte obiecte din lemn, în special de dogărie, se mai află în podul casei amenajat ca pavilion expoziţional, folosite în agricultură sau creşterea animalelor. Meşterii atelierelor sunt Valentin Ghiorghiu şi Ludovic Gabor sau Ilie Ichim și Daniel Dieaconu. Muzeul se află în curtea primăriei și este în custodia Asociației Pro Grințieș.








c. **posibilități de acces:** accesul se realizează din drumul național DN15, pe partea dreaptă în sensul de mers Poiana Largului – Tulgheș
d. **date de contact:** Prof. dr. Daniel DIEACONU - 0757 152 478

14. Lucian Paşcu, Grinţieş – lucrător în lemn
a.amplasare: sat Grinţieşu-Mare, comuna Grinţieş, judeţul Neamţ

b.istoric/legendă: Este un tânăr de 40 de ani, cu multiple talente, după cum zic sătenii „are mână” în special la tâmplărie şi excelând în sculptura în lemn, un hobby transformat într-un adevărat meșteșug, realizând numeroase obiecte artizanale, sculptând chipuri de oameni, animale, arme. A făcut o adevărată artă din realizarea panopliilor sau a trofeelor de vânătoare. De mare finețe sunt micile sculpturi artizanale reprezentând capre negre, cerbi, mistreți etc. Îmbină într-un meleu deosebit meşteşugul de lemnar cu cel de meşter în gastronomia ciobănească şi haiducească specifică munţilor de la hotarele vechi ale Moldovei.





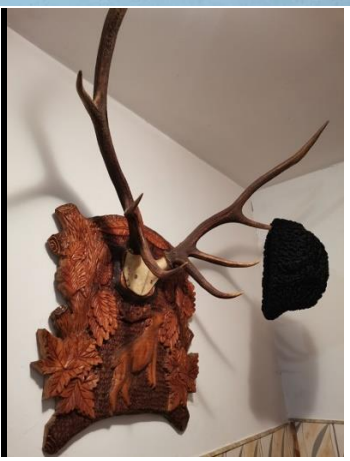





c. posibilități de acces: accesul se realizează din drumul național DN15, pe partea dreaptă în sensul de mers Poiana Largului – Tulgheș, pe drumul comunal DC 152.

d. date de contact: tel. 0723 783 850; email: andredumy@gmail.com

15. Cristian Florin Herlea – lucrător în lemn
    a. **amplasare:** sat Bradu, nr. 99, comuna Grințieș, județul Neamț
    b. **istoric/legendă:** Un tânăr meșter local de 32 de ani, Cristian Herlea lucrează în lemn de mic copil, ducând mai departe tradiția familiei de tâmplari și dulgheri ce lucrau la haituri sau raci. Realizează băncuţe, scaune, scrânciobe, leagăne, folosind formele naturale deosebite, uneori ciudate, ale lemnului. Cu o mare disponibilitate de cercetare a codrilor şi descoperire a lemnului cu forme şi esenţe deosebite, oferă vizitatorului o gamă largă de produse care pun în valoare frumuseţea lemnului, imaginaţia şi măiestria stolerului de la poalele muntelui Grinţieşului. A participat cu exponate la toate cele patru ediţii a „Festivalului Haiducilor" Grinţieş, scrânciobele și leagănele sale fiind deliciul celor mici.



    c. **posibilităţi de acces:** accesul se realizează din drumul național DN15, în sensul de mers Poiana Largului – Tulgheș, în satul Bradu la nr.99
    d. **date de contact:** tel. 0721047682, email: cristi.herlea1988@gmail.com

Lungimea totală a rutei: 184 km

Biserică Piatra Șoimului – Muzeu Etnografie Piatra Neamț : 18 Km
Muzeu Etnografie Piatra Neamț – Hanu Ancuței, Tupilați: 40 Km
Hanu Ancuței, Tupilați - Schit Țibucani: 25 Km
Schit Țibucani – Muzeul Nicolae Popa, Târpești: 30 Km
Muzeul Nicolae Popa, Târpești – Casa Memorială *Ion Creangă* Târgu Neamț: 8 Km
Meșteri Populari Constantin Lungu și Ștefan Grigoriu Târgu Neamț: 1 km
Casa Memorială *Ion Creangă* Târgu Neamț – Muzeul de Istorie și Etnografie Târgu Neamț:1 km
Muzeul de Istorie și Etnografie Târgu Neamț – Muzeul *Vasile Găman*, Lunca: 11 km
Muzeul *Vasile Găman*, Lunca – Florin Ioniță Pipirig: 18 km
Florin Ioniță Pipirig – Grințieș (muzeu, biserică, 2 meșteri populari): 32 km

Durata: 2-3 zile

Beneficiarii: Grupurile țintă pentru această rută sunt turiștii din țară și din străinătate și toți vizitatorii interesați să descopere tainele meșteșugului de cioplire/prelucrare manuală a lemnului, precum și istoria acestuia. Prin urmare, din grupurile țintă pot face parte și studenți, elevi, oameni de cultură, fotografi, etnografi, etc.

Descrierea rutei:

Un domeniu foarte dezvoltat în Neamţ, de la începutul secolului al XX-lea, îl reprezintă *arta lemnului,* care a dus la apariţia unor sate specializate, în anumite lucrări. Multe familii au dăltuit în lemnul tare de stejar multe iconostase, strane bisericeşti şi troiţe, cu frumoase simboluri ale credinţei creştine, dar şi porţi, uşi, ferestre, piese de mobilier.

Pe tot cuprinsul județului Neamț întâlnești biserici de lemn, case tradiționale din care unele au devenit muzee etnografice, meșteșugari consacrați și unii mai tineri care realizează lucrări din lemn ce îmbogăţesc repertoriul artei lemnului, cu forme şi stiluri noi de reprezentare a talentului şi măiestriei creatorilor.

Traseul *Rutei culturale – Arta lemnului în județul Neamț* pornește din satul Piatra Șoimului (cu acces din DN15 Bacău-Piatra Neamț), așezat pe pârâul Calul, unde ne-a rămas moștenire de la înaintași Biserica de lemn „Ioan Bogoslov”, monument de arhitectură tradițională ce datează de la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Bisericuța impresionează mai ales prin sistemul de boltire din naos, sub formă de calotă, compusă din triunghiuri sprijinite pe nervuri de lemn și unite într-o cheie de boltă. Aceasta se spijină pe un plan pătrat din bârne, susținute de console profilate în trepte. Combinarea bolții naosului cu semica-lotele absidelor, formează un ansamblu deosebit de estetic.

În continuare, traseul părăsește drumul județean DJ 156D și continuă în localitatea Roznov, pe drumul național DN15, spre Piatra-Neamț.

În municipiul reședință de județ, Piatra-Neamț, poposim la Muzeul de Etnografie ațezat pe platoul Curții Domnești, din centrul vechi al orașului. Găzduit de o căsuță construită pe la 1924, concepută în stil neoromânesc, cu elemente apropiate unei locuinţe tradiţionale – corespunzând foarte bine destinaţiei actuale – clădirea se remarcă prin decoraţiile de lemn ale stâlpilor pridvoarelor situate pe faţada principală şi laterală şi ale căpriorilor. Acoperişul înalt, decorat cu lucarne conferă supleţe clădirii şi pune în valoare ferestrele cu frumoase

ancadramentele cât şi banda de ocniţe de deasupra acestora. Aici descoperim *Colecţia de unelte şi instalaţii populare, Colecţia de obiecte casnice şi gospodăreşti, Colecţia de linguri,* formate din exponate reprezentative pentru cultura populară nemţeană.

Plecăm din Piatra Neamț spre următorul obiectiv din rută, Hanu Ancuței, ieșind din oraș pe drumul care merge la Roman, DN15D, iar după 13 km, în localitatea Girov, virăm la stânga pe drumul județean DJ 208G, la capătul căruia, respectiv la intersecția acestuia cu drumul European E85, se află hanul de poveste al lui Sadoveanu. Amenajat cu tot specificul unui interior de epocă, Hanu Ancuței se întipărește puternic în amintirea vizitatorilor săi, cărora le oferă ospitalitate. După ce ascultăm istorisile din cărțile lui Mihail Sadoveanu, ne bucurăm de interiorul frumos aranjat în stil tradițional și de terasa cu verdeață, apoi mâncăm o tochitură moldovenească și bem o ulcică cu vin.

Ne întoarcem pe drumul pe care am venit (DJ 208G) până în localitatea Totoiești, unde virăm la dreapta pe drumul județean DJ 155I, spre satul Davideni, iar aici o luăm la stânga pe drumul județean DJ 155N, spre satul Țibucani, iar la capătul drumului poposim la Schitul Țibucani. Biserica de lemn a Schitului, cu hramul Sf. Maria Magdalena, ne întâmpină cu o istorie veche de pe la 1774, când spătarul Iordache Cantacuzino Deleanu a ridicat-o din bârne de stejar. Ușile împărătești din lemn pictat și icoanele *Isus* și *Maria Magdalena* îți atrag privirile prin tipul de redare „realistă” a chipurilor şi atitudinilor sfinţilor şi de introducere în imagine a unor detalii de peisaj şi arhitectură.

După ce ne-am odihnit în liniștea Schitului Țibucani, ne îndreptăm spre Muzeul particular *Nicolae Popa* de la Târpești, unul din cele mai vizitate și apreciate muzee din țară. Ieșim de pe DJ 155N, ajungem în satul Davideni unde o luăm la stânga, pe DJ 155I, spre localitatea Păstrăveni și continuăm drumul până în satul Petricani, de unde virăm spre stânga la Târpești, iar la muzeu ajungem urmând indicatoarele.

Există oameni, care lasă moştenire urmaşilor roadele muncii lor de o viaţă - ca un bogat tezaur. Este cazul familiei Neculai Popa din Târpeşti, care o viaţă întreagă a creat necontenit lucrări proprii, de mare diversitate şi expresivitate.

Dar cele mai atractive sunt creaţiile personale ale lui Neculai Popa, sculpate în lemn şi piatră, reprezentând o întreagă suită de personaje din basmele populare şi din istoria neamului: Scufiţa Roşie, Peneş Curcanul, Ciobănaşul, ostaşul roman, ostaşul dac, Horia, Cloşca şi Crişan, femeie la rugăciune, autoportret şi foarte multe alte figuri.

Este aici un întreg univers al valorilor culturale şi al tradiţiilor populare, care te învăluie prin farmecul şi ineditul lor. Peste tot pluteşte spiritul hâtru şi binevoitor al celui care timp de nouă decenii, până în anul 2010 a creat şi însufleţit această oază de tradiţie şi tihnă a satului nemţean.

Revenim pe drumul DJ155I și virăm la stânga spre Târgu Neamț. În orășelul de la poalele Cetății Neamț poposim la două muzee aflate în administrarea Complexului Muzeal Național Neamț: Muzeul Memorial Ion Creangă și Muzeul de Istorie și Etnografie Târgu-Neamț.

Când intri în curtea muzeului de la Humulești (pe partea stângă, cum se intră în orașul Târgu-Neamț de pe DJ 155I) ai impresia că eşti în faţa unei case din poveştile marelui povestitor Ion Creangă, fiind fascinat de dimensiunile reduse, de forma veche a casei, de prispa frumos lutuită, de albul pereţilor, duraţi din bârne cu capetele profilate la colţuri, cu ferestrele mici şi uşa joasă, cu acoperişul înalt, învelit cu draniţă. Tot mobilierul este din lemn, lucrat tradițional, de meșteri vechi. Muzeul memorial este și un veritabil muzeu etnografic unde lemnul este materialul de bază, iar maniera tradițională de prelucrare a acestuia te face să pătrunzi în lumea satului nemțean de pe la 1900.

Muzeul de Istorie și Etnografie din Târgu-Neamț surprinde vizitatorii cu o colecție veritabilă de utilaje realizate din lemn și utilizate în trecut de oamenii locului: instalația de preparat mustul și oloiul, fierăstrăul de apă, moara de apă, piua de bătut sumani, șteaza, instalația de distilare a țuicii.

Tot în Târgu – Neamț facem cunoștință cu doi meșteri populari renumiți, cioplitori în lemn, Constantin Lungu și Ștefan Grigoriu, iar mergând acasă la ei, în atelierele în care prind viață obiectele pe care le cioplesc, afli cum se transformă lemnul în mâinile lor, dintr-un simplu material în artă meșteșugărească.

Traseul continuă spre comuna Vânători-Neamț, pe drumul național DN 15B, iar în satul Lunca (pe partea dreaptă a drumului) vom poposi la un alt muzeu etnografic privat, unde vom avea bucuria de al întâlni pe meșterul popular Vasile Găman, artist consacrat la nivel național, ca și Nicolae Popa.

În toată gospodăria sa, se găsesc dovezi ale talentului și îndemânării lui Vasile Gaman, începând de la poarta mare, pe care, așa cum spune el: *"am scris istoria neamului cu dalta, pentru știința tuturor trecătorilor".* Este o creație unică, de complexă concepție, în care sunt redate momente și scene istorice importante și figurile marilor domnitori, într-o manieră unitară, de o înaltă realizare artistică. Pentru calitatea creaţiilor sale, Vasile Gaman a dobândit și titlul de *membru al Academiei Artelor Tradiţionale din România, de la Sibiu.*

Ieșim din satul Lunca și virăm la dreapta pe DN 15B, spre comuna Pipirig. În satul Pâțâligeni, la numărul 239, pătrundem în curtea unui talentat lucrător în lemn din generația mai tânără, Florin Ioniță, care transformă acest material într-o mare diversitate de obiecte utilitare și piese de mobilier, frumos meșteșugite.

De la Pipirig traseul continuă pe DN 15B până la Viaductul de la Poiana Largului, apoi se îndreaptă spre comuna Grințieș, capătul rutei culturale, unde facem un popas mai lung, să descoperim noi mărturii ale prelucrării artistice a lemnului.

Biserica de lemn din satul Grințieș, cu hramul *Duminica tuturor sfinților,* construită de migranții ardeleni în 1794, este un veritabil muzeu al lemnului, care a luat diverse forme: de la bârnele, șipcile, scândurile și dranița utilizate la exterior, până la formele decorative cu care a fost lambrisat tot interiorul, ori strane și obiecte de mobilier bisericesc. Pictura bisericii, realizată de zugravul Teodosie, în 1793, aduce o notă de pitoresc prin luminozitatea paletei cromatice şi caracterul anecdotic al compoziţiilor.

Muzeul de istorie și etnografie „Olga Mavrocordat- Sturza" din Grințieș este de dată recentă, din 2015, fiind opera unor gospodari din comună, buni meșteșugari în arta lemnului. Casa este în stil tradiţional muntenesc, cu prispă largă de-a roata şi cu cerdac în faţă şi trei frontoane în spate, o casă de om înstărit, învățător sau preot de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Cele trei ateliere ale muzeului, de țesătorie, de fierărie și tâmplărie sunt „vivante" - tradiţionale, dar funcţionale - , meşterii populari putând face dovada măiestriei lor realizând în fața vizitatorilor diverse obiecte.

Tot în această comună, își au atelierele alți doi tineri talentați, Lucian Pașcu din Grințieș și Cristian Florin Herlea din satul Bradu, care duc mai departe tradiția locului sau a familiilor de tâmplari lucrând în lemn diverse obiecte de decor, mobilier sau de uz casnic.

Pe lângă obiectivele turistice incluse în ruta *„LADA DE ZESTE A JUDEȚULUI NEAMȚ. ARTA LEMNULUI"*, vă prezentăm, în cele ce urmează, oportunitățile de agrement aflate la dispoziția dumneavoastră pe traseul stabilit, principalele evenimente cu tradiţie, festivalurile muzicale și culturale, care se desfășoară pe parcursul anului în Neamț, o listă a posibilităţilor de cazare, precum și o listă a transportului în comun până la locația dorită din Neamț. Totodată, vă invităm să explorați gastronomia cu specific local şi să gustaţi din atmosfera plină de voie bună.

Deosebit de pitoresc în toate anotimpurile, judeţul Neamţ vă va oferi, cu siguranţă, vacanța la care aţi visat dintotdeauna.

Transport: autoturism, microbuz, autocar, curse regulate, transport feroviar

Aeroporturi în județele învecinate

Aeroportul Internațional Iași
Iaşi International Airport
Strada Moara de Vânt, Iași, România
Moara de Vânt Street, Iași, Iaşi County, Romania
GPS: N 47.176661, E 27.617048
133 km, aprox. 2 hrs to Piatra Neamţ

Aeroportul Internațional „George Enescu" Bacău
"George Enescu" International Airport Bacău
Strada Aeroportului, Bacău, România
Airport Avenue, Bacău, Bacău County, Romania
GPS: N 46.530855, E 26.910834
66 km, aprox. 1 hrs 15min to Piatra Neamţ

Aeroportul Internațional „Ștefan cel Mare" Suceava
"Ștefan cel Mare" International Airport Suceava
Orașul Salcea, România
Salcea Town, Suceava County, Romania
GPS: N 47.686815, E 26.352665
113km, aprox. 2 hrs to Piatra Neamţ

Staţia CFR Piatra Neamţ
Piatra Neamț, Piatra Neamț (Gara), Piatra Neamț, Romania
Telefon: +40.734.737.486
Webpage: www.infofer.net

Staţia CFR Bicaz
Bicaz, DN15, Bicaz, Romania
Telefon: +40.233.254.331
Webpage: www.infofer.net

Staţia CFR Tîrgu Neamţ
Bulevardul 22 Decembrie 1, Targu Neamt, Județul Neamț, Romania
Telefon: +40.233.762.777
Webpage: www.infofer.net

Autogări în Piatra Neamţ
Transmoldavia
Strada Bistriței 1, Piatra Neamț, județul Neamț, România
Telefon: +40.233.217.306; +40.747.107.966; +40.333.802.724
Fax:+40.333.802.724
E-mail: info@transmoldavia.ro

Webpage: www.transmoldavia.ro

Mega Travel
Piața Ștefan cel Mare nr. 18, Piatra Neamț, județul Neamț, România
Telefon: +40.233.220.355; +40.233.220.353; +40.726.166.950
E-mail: officemegatravel@yahoo.com
Webpage: https://www.mega-travel.ro/

Patru Plus Trans
Piața Gării, Piatra Neamț, județul Neamț, România
Telefon: +40.233.222.215, +40.740.053.999
E-mail: patrutrans1994@yahoo.com
Webpage: www.patruplustrans.ro

Conpastru
Bulevardul General Nicolae Dăscălescu, Piatra Neamț, județul Neamț, România
Telefon: +40.233.233.884

Cezar Trans
Str. Petru Rares nr.35, Piatra Neamţ, județul Neamț, România
Telefon: +40.233.234.088 +40.744.634.950
Fax:+40.233.234.088

Minuţ Service Company
Strada Bistriței 5, Piatra Neamț, județul Neamț, România
Telefon: +40.233.217.846

TARSIN
Tarsin, Piața Gării, Piatra Neamț, România
Telefon: +40.233.230.818, +40.746.216.444

Autogări în Târgu Neamţ

Autogara Flozampet Com Târgu Neamț
Bulevardul Mihai Eminescu 18, Târgu Neamț, Județul Neamț, România
Telefon: +40.233.791.219
E-mail: autogaraflozampetnt@yahoo.com; popaalbertcristian@yahoo.com

Autogara Mondotour Târgu Neamț
Bulevardul Mihai Eminescu 14, Târgu Neamț, Județul Neamț, România
Telefon: +40.233.790.474; +40.233.791.219; +40.744.791.219

Taxi în Piatra Neamţ

Taxi Luca Piatra Neamț
Telefon: +40.233.22.44.88, +40.721.22.44.88, +40744.22.44.88

Taxi Anny Piatra Neamț
Telefon: +40.233.22.55.55, +40.730.22.55.55, +40.751.22.55.55, +40.766.22.55.55
TAXI VALI Piatra Neamt
Telefon: +40.233.224.477

Taxi în Târgu Neamţ
Taxi Leo Târgu Neamț
Telefon: +40742.251.911

Taxi în Bicaz
Taxi Andrei Bicaz
Telefon: +40.720.304.600; +40.740.899.015
Taxi Mol Driver Bicaz
Telefon: +40.753.053.273

Închirieri auto în jud. Neamţ

Ștefan&Co (Autonom) Piatra Neamț
Strada Fermelor 4, Piatra Neamț, Județul Neamț, Romania
Telefon: +40.745.584.644

Localităţi de tranzit: Piatra Șoimului, Roznov, Săvinești, Dumbrava, Piatra Neamț, Turturești, Girov, Ștefan cel Mare, Vad, Unghi, Valea Mare, Războienii de Jos, Totoiești, Tupilați, Hanu Ancuței, Tupilați, Davideni Țibucani, Davideni Păstrăveni, Ingărești, Petricani, Târpești, Petricani, Târgu-Neamț, Vânători- Neamț, Lunca, Vânători-Neamț, Leghin, Stânca, Pâtâligeni, Dolhești, Petru Vodă, Poiana Largului, Călugăreni, Grințieș.

Unităţi de cazare şi alimentaţie:

Cazare în Săvineşti

Pensiunea CASA DRUMEŢULUI***, tel/fax +40233 281 147, +40745 234 036, rezervari@casadrumetului.ro, opreasorin2@gmail.com

Cazare în Dumbrava Roşie

Motel BALCOST***, tel. +40233 282 240, +40744 679 868, motelbalcost@gmail.com;

Pensiunea ANDRA***, tel/fax. +40233 282 559, +40745 525 968, pensiune_andra@yahoo.com;

Pensiunea BYBLOS***, tel. +40233 280 993, +40748 300 710, rezervare@pensiuneabyblos.ro;

Pensiunea CLASIC***, tel. +40233 282 290, dumbravatour@yahoo.com;

Pensiunea OCTOGON***, tel +40745 532 262, rezervari@pensiuneaoctogon.ro;

Pensiunea RUSTIC***, tel. +40233 280 939, +40745 646 148, www.pensiunea-rustic.ro

Cazare în Piatra Neamţ

ATLAS APARTHOTEL & RESTAURANT****, tel/fax +40771 110 013, +40333 404 443, +40743 422 957, office@atlasaparthotel.ro, dumitrita@maiaoutdoor.ro, www.atlasaparthotel.ro

Hotel CENTRAL PLAZA****, tel/fax +40233 216 230, +40233 216 232, office@centralplazahotel.ro, amalia.olaru@centralplazahotel.ro

Hotel CEAHLĂU***, tel. +40233 219 990, +40744 612 516, fax. +40233 215 540, office@hotelceahlau.ro;

Hostel TORENT***, tel. +40742 219 229, pensiuneatorent@gmail.com;

Pensiunea BACHUS***, tel. +40233 226 402, fax +40233 221 760, rezervari@pensiuneabachus.ro;

Pensiunea CASA MOLDOVEANA***, tel +40233 233 666, +40749 538 874, pensiuneacasamoldoveana@gmail.com

Pensiunea CORNELIUS***, tel/fax +40233 211 511, pensiuneacornelius@yahoo.com;

Pensiunea DOMNIŢA***, tel. +40233 228 267, www.pensiuneadomnita.ro;

Pensiunea LIDO***, tel +40723 258 094, +40744 521 773, office@pensiunealido.ro, contact@pensiune-lido.com;

Pensiunea PÂRÂUL DOAMNEI***, tel. +40758 046 822, +40743 972 193, parauldoamnei@yahoo.com;

VILA GALAXI***, tel. +40233 626 676, +40745 636 345, mrejisienache@yahoo.com

Hotel LA CURTEA DOMNEASCĂ****, tel. +40 233 273 637, popa_geanina@yahoo.com , www.lacurteadomneasca.ro

Cazare în Târgu Neamţ

Pensiunea ARISTOCRATIS****, tel. +40233 791 986, contact@aristocratis.ro;

Hotel OZANA***, tel +40755 026 666, rezervari@hotelozana.com;

Hotel VICTORIA***, tel. +40233 790 270, fax +40233 790 843, rezervari@hotelvictoria-targuneamt.ro;

Motel CASA ARCAŞULUI***, tel. +40233 790 699, +40723 118 189, +40723 118 140, casaarcasului@yahoo.com;

Pensiunea BELLA***, tel/fax +40233 790 291, mona_atomei@yahoo.com;

Pensiunea CASSANDRA***, tel. +40755 656 016, +40742 052 707, adinagavriloaia@gmail.com;

Pensiunea FANNI***, tel. +40743 260 056, +40757 191 700, electrochim@yahoo.com;

Pensiunea LA CETATE***, tel/fax +40233 660 249;

Bungalow LA CETATE***, tel/fax. +40233 660 249;

Pensiunea LA STRUŢI***, tel. +40720 065 308, lastruti.pensiune@gmail.com, www.pensiunealastruti.ro;

Pensiunea STEAUA NORDULUI***, tel. +40744 704 271;

Pensiunea TREI STEJARI***, tel. +40740 509 143, +40751 190 529, +40754 657 069, titibobric@yahoo.com

Pensiunea VOIAJORUL***, tel. +40749 116 687, +40749 520 718, pensiune.voiajorul@yahoo.com

Cazare în Vânători-Neamţ

Pensiunea EDERA****, tel. +40233 251 901, +40745 436 818, +40742 543 498, eurocompanytoursrl@yahoo.com, www.pensiuneaedera.ro;

Pensiunea BRANIŞTE***, tel. +40233 278 345, +40753 633 117, pensiunea.braniste@yahoo.com;

Pensiunea PERLA NEAMŢULUI***, tel. +40233 236 931, +40744 776 366, perlaneamtului@yahoo.com, www.perlaneamtului.ro;

HAN MARIA ***, tel. +40233 790 196, +40753 634 032, madalinaef3@gmail.com

HAN RUSTIC***, tel. +40752 388 388, +40744 196 067, +40740 172 773;

HANUL URŞILOR***, tel. +40233 251 364, +40726 143 784, hanul_ursilor@yahoo.com, www.hanulursilor.ro

Cazare în Pipirig

Pensiunea CASA AFETELOR***, tel. +40233 252 066, casaafetelor@casaafetelor.ro;

Pensiunea MARIA MĂRIOARA***, tel. +40233 790 279, +40740 220 679

Cazare în Poiana Teiului

Pensiunea GEONĂ ****, tel. +40233 257 014, 0788 454 793, cristipanaite70@yahoo.com, www.pensiuneageona.ro;

Pensiunea DOCHIA***, tel. +40745 885 078;

Pensiunea ELVI***, tel. +40744 706 039; contact@elvi.ro;

Pensiunea TEIUL***, tel. +40746 709 494, craciunflorin15@yahoo.com

Cazare în Ceahlău

Cazare în Comuna Ceahlău:

ECOTUR Resort****, tel. +40233 258 571, reservations@ecotur.ro;

Pensiunea ŞOIMUL****, tel. +40722 214 258, office.savinesti@kober.ro, www.soimulsicorbul.ro;

Pensiunea AGNES***, tel. +40758 583 528, +40745 564 708, pancu.sorin@yahoo.com;

Pensiunea ANA***, tel. +40748 152 366, ana.ciucanu@yahoo.com;

Pensiunea ANTIA***, tel. +40233 256 547, +40744 545 253, antiastar@yahoo.com;

Pensiunea ARTED***, tel. +40720 550 767, office@arted.ro, www.arted.ro;

Pensiunea CORBUL***, tel. +40722 214 258, office.savinesti@kober.ro;

Pensiunea DARIA***, tel. +40740 608 553;

Pensiunea LAVINIA***, tel. +40742 890 816, laviniaboacas@yahoo.com;

Pensiunea PERLA***, tel. +40723 589 715, cazare@perladurau.ro;

Pensiunea TOTAL***, tel. +40233 258 110, +40374 910 944;

Pensiunea VÂNĂTORUL***, tel. +40745 009 603, +40233 256 502ș pensiuneavanatorul@yahoo.com;

VILA PELLEGRIN***, tel. +40744 985 484, vila.pellegrin@yahoo.com

Gospodinele din Neamţ îţi oferă:

- zacuscă şi dulceaţă de la Vrâncioaia – Valentina Lungu, sat Dumbrava Roșie, str. Baltagului, nr. 2A, nr. 63, tel: +40731 327 627, www.zacuscatraditionala.wordpress.com
- ulei de floarea soarelui presat la rece, dulceţuri, zacuşte – Rebegea Veleri Valeri, sat Dobreni, tel. +40754 757 420
- dulceţuri, şerbeturi, siropuri – Mănăstirea Agapia, tel. +40233 244 736
- dulceţuri, şerbeturi, siropuri – Mănăstirea Văratic, tel. +40233 244 616

Meşteri populari care pictează icoane:

- pe sticlă - Hăisan Cecilia, Piatra Neamţ, tel. +40746 833 870, cecilia_haisan@yahoo.ro
- pe lemn şi frescă - Ciprian Istrate, Piatra Neamţ, tel. +40741 088 782, cipist@yahoo.com

Meşteri populari cioplitori în lemn:

- Ştefan Grigoriu, Târgu Neamţ, tel. +40742 925 725, stefan_grigoriu@hotmail.com
- Constantin Lungu, Humuleşti, tel. +40233 790093, +40742 999 506, palmaart@yahoo.com
- Vasile Neamţu, sat Nemţişor, comuna Vânători Neamţ, tel. +40755 286 031

Meşteri populari ce realizează textile de casă:

- ţesături - Maria Mihalachi, sat Bălţăteşti, tel. +40728 028 423, mariamihalachi@yahoo.com
- cusături, ţesături, costume populare - Asociaţia Meşteşugarilor ,,Nemţeanca", Târgu Neamţ, tel/fax +40233 790 319, +40744 362 464
- podoabe croşetate - Vasiliu Maria, Târgu Neamţ, tel. +40745 502 525

Meșter popular modelator lut:

- Ionela Lungu, Humuleşti, tel. +40233 790 093, +40742 999 506, palmaart@yahoo.com

Posibilităţi de agrement:

Zona Piatra Neamţ

Zi de relaxare în Ştrandul Tineretului

Situat la poalele muntelui Cernegura, pe malul drept al Bistriţei, cuprinde două bazine de înot, spaţii verzi, spaţii de cazare, terenuri de tenis, fotbal, baschet, volei, patinoar. Totodată, pentru amatorii de sporturi moderne, a fost amenajată o zonă pentru plimbări pe role şi skateboard.

Date de contact: +40.737.554.316

Vizită şi/sau călărie de agrement la Baza hipică „Col. Virgil Bărbuceanu"

- călăria de agrement pe trasee bine stabilite;
- plimbări cu trăsura, inclusiv pentru evenimente speciale, precum şi plimbări cu sania trasă de cai, iarna;
- călătorii de o zi pe traseul Bâtca Doamnei – Bahrin;
- în cadrul bazei hipice se pot lua cursuri de călărie

Date de contact: +40745 228 639; +40787 931 222

Plimbare cu telegondola

Telegondola are staţia de pornire de la gara din Piatra Neamţ şi merge până la staţia de sosire de pe Muntele Cozla, urmând un traseu cu o lungime de 1915 m, ce poate fi parcurs în 6 minute. La o înălţime de 63 m faţă de sol, călătoria cu telegondola oferă o panoramă deosebită asupra oraşului, şi asupra Văii Bistriţei.

Date de contact: +40724 538 928

Agrement LA CAIACE

Deschis în zona Bâtca Doamnei din Piatra Neamț, „La Caiace"reprezintă un concept nou de activități în aer liber.

Zona este amenajată în stilul spațiilor „nature friendly", locul unde pietrenii, turiștii, artiștii, sportivii, fotografii și toți cei care iubesc natura și activitățile outdoor se adună să petreacă timp împreună, departe de oraș. „La Caiace" este locul ideal pentru plimbările relaxante pe lac cu hidrobicicletele și caiacele.

Date de contact:

https://www.facebook.com/LaCaiace/

Tel. +40728 101 028; +40732 004 004

E-mail: dumitrita@maiaoutdoor.ro

Website: https://maiaoutdoor.ro/

Drumeţie pe Muntele Cozla

Amenajat pe muntele Cozla, în partea de nord a oraşului Piatra Neamţ, Complexul de agrement Cozla este amenajat în terase succesive, pe care se află restaurantele „Colibele Haiducilor" şi „Cercul Gospodinelor". La baza parcului este amenajată şi o mică grădină zoologică. Pe vârful dealului Cozla se găsesc staţia de sosire a telegondolei, pârtia de săniuş, punctul de plecare a pârtiei de schi şi staţia de sosire a instalaţiei de telescaun, utilizată de către schiori.

Date de contact: +40724 538 928

Pârtia de schi Cozla (doar în sezonul rece)

Cu o lungime de 965 m, lățime de 20 m, altitudine de 647 m la plecare și 387 m la sosire și înclinare medie de 27%, pârtia de schi Cozla din Piatra Neamț este o pârtie de nivel mediu pentru avansați. Pârtia de schi se află în cadrul Complexului de agrement de pe dealul Cozla, unde turiștii găsesc multiple posibilități de distracție și recreere. Accesul la pârtie se face fie cu mașina pe un drum pietruit care pleacă de lângă Grădina Zoologică, situată în strada Ștefan cel Mare, sau direct cu telegondola.

Date de contact: +40724 538 928

Telescaun Piatra Neamţ (doar în sezonul rece)

Din poiana Trei Coline, puţin mai jos de staţia de sosire a telegondolei, urci în telescaun. Traseul este amenajat pe versantul estic al Muntelui Cozla. De sus, privirea îţi coboară spre o vale îngustă în care descoperi cartierul Dărmaneşti, Calea Romanului şi Cuiejdiul. De cealaltă parte a văii se înalţă, ca un perete de cetate, Muntele Pietricica, cu spatele despădurit şi domol pe care stă pitit Shitul Sf. Mina.

Date de contact: +40724 538 928

AVIASPORT: zboruri cu parapanta, deltaplan și cursuri de zbor pentru pilotarea aparatelor ultraușoare și a motodeltaplanelor.

Date contact:

Iulian Părăoanu – președinte Aviasport, pilot, instructor de zbor.

Tel: +40743 496 090
E-mail: hawk_gliders@yahoo.com
Sediu: Str Ozana, Nr 25, Piatra Neamt

Locaţie aerodrom: este situat la 12 km est de Piatra Neamt, în comuna Girov
Coordonate GPS ale pistei: N 46.96147, E 26.48542

Tabăra pentru copii Cozla

Este situată în municipiul Piatra Neamț, în zona turistică a urbei, la poalele muntelui Cozla, vis-à-vis de parcul cu același nume și Gradina Zoologică.

Date de contact:

Direcția Județeană Pentru Sport și Tineret Neamț

Adresă: Str. Ştefan cel Mare, nr.31, Cod Poştal: 610101, Piatra Neamt, jud. Neamţ

Telefon: 0233.213069 / 0233.233017 / 0233.233016

Fax: 0233.213069 / 0233.233016

E-mail: djst.neamt@mts.ro

Zona Târgu Neamţ

Vizită la Cetatea Neamţ. Surprinderea unui schimb de gardă

Construită de Petru I Mușat în perioada 1375-1391, iar apoi extinsă și consolidată de Ștefan cel Mare, cetatea se ridică semeață pe dealul ce mărginește orașul Târgu Neamț și face parte din categoria monumentelor medievale de mare valoare din România, fiind o dovadă vie a bogatei istorii a județului Neamț.

În fiecare an, în ziua de 2 iulie, locuitorii zonei sărbătoresc Ziua Cetății Neamț, zi în care este cinstit și Sfântul Voievod Ștefan cel Mare.

Date de contact: +40.733.981.798; +40.733.981.814

Zona Vânători-Neamţ

Parcul Natural Vânători Neamţ

Drumeţii pe traseele din Parcul Natural Vânători Neamţ, înscrierea în programele turistice oferite de Direcţia de Administrare a Parcului Natural Vânători Neamţ, tel. +40233 251 060, http://www.vanatoripark.ro

Vizită la Rezervaţia de zimbri şi faună carpatină „Dragoş Vodă”

Situată pe o suprafaţă de circa 11.500 ha, rezervația se află pe raza comunei Vânători-Neamţ, în apropierea lui DN15 şi a Mănăstirii Neamţ. Una dintre cele mai mari şi mai reprezentative rezervaţii din Europa, se află în topul celor mai vizitate obiective turistice din judeţul Neamţ.

Bison safari în Parcul Natural Vânători Neamţ

Parcul este sigurul loc din România în care zimbrul poate fi întâlnit în captivitate, în cadrul Grădinii Zoologice din comuna Vânători Neamţ, în semilibertate la Centrul de Management al Zimbrului şi în libertate, în zona comunelor Agapia, Bălţăteşti, Brusturi, Crăcăoani, Vânători Neamţ, Răuceşti, Pipirig, Hangu şi până în Ceahlău.

Ținutul Zimbrului este o destinație premiată mondial, singura din România inclusă în Top 100 Destinații Sustenabile, începând cu anul 2017.

Date de contact PNV Neamț:

Adresa Administrației Parcului Natural Vânători Neamţ: Strada Zimbrului, nr. 2, com. Vânători Neamţ, jud. Neamţ.

Tel. +40233 206 001 sau +40233 251 060

Zona Oglinzi

Centrul de agrement Oglinzi, tabere pentru copii

Situat la 4 km de oraşul Târgu Neamţ, în vecinătatea staţiunii cu acelaşi nume, în spatele Cetăţii Neamţ. Capacitatea de cazare este de 150 de locuri. Complexul este prevăzut cu internet wireless; instalație disco; club cu masă de tenis, șah, table, teren fotbal redus, tenis de masă, parc de joacă pentru copii. Reprezentanţii centrului organizează drumeții în județ.

Date de contact: DJST Neamț

Str. Ştefan cel Mare, nr.31, CP 610101, Piatra Neamţ, jud. Neamţ

Tel: +40233 213069; +40233 233 017; +40233 233 016

Fax: +40233.213069; +40233 233 016

E-mail: djst.neamt@mts.ro

Site: https://djstneamt.ro/tabere/tabara-oglinzi

Parcul Naţional Ceahlău

Drumeţii pe traseele marcate în Parcul Naţional Ceahlău

Adevărată fortăreaţă naturală, Masivul Ceahlău oferă vizitatorilor peisaje de vis cu păduri adânci, jnepenişuri şi pajişti alpine, pante domoale şi abrupturi stâncoase, hornuri, jgheaburi şi brâne, pâraie domoale şi repezi, cascade, vârfuri şi stânci izolate, monumente ale naturii şi rezervaţii naturale, vestigii istorice şi monumente de arhitectură.

Informații cu privire la trasee pe Muntele Ceahlău, taxa de acces, etc:

Direcţia de Administrare a Parcului Naţional Ceahlău: tel /fax 0233 256 600, pnc@ceahlaupark.ro

Staţiunea Durău

DURAU PARK

Pârtia Durău este ideală pentru sănius si schi, atât pentru începatori cât si pentru avansați. Situată la poalele muntelui Ceahlău, la o altitudine de 800 m, unde stratul de zăpadă este asigurat din decembrie pâna în martie, pârtia are o lungime de 406 m, o lățime de minim 62 metri, o diferență de nivel de 35 metri și un grad mediu de dificultate. Sistemul de teleski a fost modernizat în decembrie 2018, având un teleski cu crose duble, cu o capacitate de transport de 1200 persoane/oră și un teleski pentru începători. Turiștii găsesc acolo și un centru de închirieri echipamente de schi, sănii cât și cabane în stil vienez unde se pot servi băuturi și gustări calde. În perioada în care pârtia este deschisă au loc numeroase evenimente, concursuri de schi și săniuș, coborâri spectaculoase pe schiuri în slalom sau în viteză, jocuri de lumini laser, focuri de artificii și muzică.

Date de contact:
Adresă: Comuna Ceahlău, Neamț, 617130
Număr de telefon: +40 731 018 386
E-mail: office@bistrita-romania.ro, george.chiriac@bistrita-romania.ro
Website: https://partiadurau.ro/

Tabere pentru copii – Stațiunea Durău
Tabăra „Floare de Colț”
Activități acvatice, cu flota de caiace, pe lacul Izvorul Muntelui
Activități sportive: tir cu arcul, orientare cu busola, fotbal, baschet, volei, badminton, ping-pong, etc
Program de aventură: parc de escaladă (6 trasee), tiroliană mare, leagănul uriaș, ateliere de supraviețuire în natură și de frânghii joase
Date de contact:
Tel. +40 766 092 245
E-mail: contact@tabarafloaredecolt.ro

Complexul ArtEd / Complexul Arcuș
Cu o experiență de 18 ani, tabăra include activități sportive, ateliere de teatru, dans, arte vizuale, echitație, jocuri pe echipe, căutarea de comori, karaoke, etc.
Copiii se bucură și de un parc de aventură (trei tiroliene, două trasee cu câte 6 punți suspendate, panou de cățărări, tir cu arcul) dar și de drumeții în Parcul Național Ceahlău
Date de contact:
Adresa: Strada Releu, nr. 1, 617130, Durău, județul Neamț
E-mail: rezervari@arted.ro, office@arted.ro
Telefon: +40 720 550 767

Agrement pe Lacul Izvorul Muntelui și Barajul Bicaz
Plimbări cu vaporașul, șalupa, miniyachtul, hidrobicicleta și caiacele
Turiștii pot opta și pentru o croazieră cu servirea mesei
Date de contact: Moldoturism
Receptie - 0748.110.400
Agrement - 0748.110.401
Restaurant - 0744.588.824
office@bicazlac.ro

De la Barajul din Bicaz, turiștii pot admira o privelişte impresionantă asupra Masivului Ceahlău şi pot poposi la Cabana Izvoru Muntelui, tel. cabană 0746 906 522.

Zona Bicaz

Tabere pentru copii şi tineri

Alphard Educational & Andreea s club
Tabără de engleză
Tel. +40 740 999 992 / +40 740 335 385
https://andreeasclub.ro/#evenimente

Pescuit sportiv şi de agrement

• Lacul Izvorul Muntelui (biban, şalău, păstrăv, plătică, roşioară, caras), Bicaz, tel. 0233 211 696 - Direcţia Silvică Neamţ
• Lacul Zimbrăria (crap, ten, caras, şalău, novac chinezesc, ştiucă, biban), comuna Vănători-Neamţ, tel. 0233 211 696 - Direcţia Silvică Neamţ
Pentru toate lacurile indicate este necesar să deţii permis de pescuit.
• Păstrăvăria Bistra Montană din Bicazu Ardelean; info tel. 0745 498 681, ttp://www.pastravariabistramontana.ro
• Păstrăvăria Cheiţa, Bicaz, tel. 0233 253 143
• Păstrăvăria Stegioara, comuna Borca, te1.0732 010 580

Evenimente la care puteți participa:

- *Serbările Zăpezii* - Stațiunea montană Durău: ultima decadă din luna ianuarie sau prima decadă a lunii februarie
- *Sărbătoarea Curții Domnești* – Piatra Neamț: a doua decadă a lunii aprilie
- *B-Zone FOLK ROMÂNIA* – Târgu Neamț: în primul weekend din luna mai
- *Armindeni - urcatul oilor la stână* – eveniment organizat în Comuna Bicaz Chei: prima decadă a lunii mai
- *Festivalul de Artă Populară „Lada cu zestre”* – Piatra Neamț: în ultimul weekend din luna mai
- *Festivalul Dacic Petrodava* – Piatra Neamț: a doua decadă a lunii mai
- *Bicaz Kayak Fest* – Bicaz, pe Lacul Izvorul Muntelui: ultima decadă din luna mai sau prima decadă a lunii iunie
- *Piatra Fest* – Piatra Neamț: ultima decadă din luna iunie
- *Festivalul Medieval „Zilele Cetății Neamț”* – Târgu Neamț: prima decadă din luna iunie
- *Tare ca Piatra* – Piatra Neamț: prima decadă din luna iunie septembrie
- *Festivalul Internațional „Vacanțe muzicale“* – Piatra Neamț: prima decadă a lunii iulie
- *Water Music Festival* – comuna Ceahlău, pe malul Lacului Izvorul Muntelui: ultima decadă din luna august sau prima decadă a lunii septembrie
- *Festivalul Muntelui Ceahlău* – Stațiunea Durău: în primul weekend din luna august
- *Ziua Marinei Române*, eveniment care se organizează în Portul Bicaz şi pe Lacul Izvorul Muntelui: 15 august
- *Festivalul Internaţional de folclor “Ceahlăul”* – în mai multe localități din județul Neamț: în primul weekend din luna august
- *Piatra Neamţ Waterways Challenge* – Piatra Neamţ, pe Lacul Bâtca Doamnei: ultima decadă din luna august sau prima decadă a lunii septembrie
- *MTB (Mountatin Bike Marathon Bicaz)* – zona orașului Bicaz: în prima decadă a lunii septembrie

- *NEAMŢ MUSIC FESTIVAL* – în diferite locații din județul Neamț: în prima decadă a lunii septembrie
- *Festivalul de Teatru Piatra Neamţ* – Teatrul Tineretului din Piatra Neamț: ultima decadă din luna septembrie - prima decadă a lunii octombrie
- *Festivalul de datini şi obiceiuri „Steaua sus răsare”* – Piatra Neamț: în ultima decadă a lunii decembrie
- *Târgul de Crăciun la Neamț* – Piatra Neamț: ultima decadă din luna decembrie sau prima decadă a lunii ianuarie

Centre de informare turistică:

Centrul Naţional de Informare şi Promovare Turistică Piatra Neamţ
Piaţa Petrodava, Piatra Neamţ, judeţul Neamţ

Tel/fax: +40233.271.591

Mobil: +40744.787.597

E-mail: contact@cniptpiatraneamt.ro

Website: http://www.cniptpiatraneamt.ro

Facebook: https://www.facebook.com/CNIPTPiatraNeamt/

Centrul Naţional de Informare şi Promovare Turistică Târgu Neamţ
Blvd. Ştefan cel Mare nr. 42, Târgu Neamţ, judeţul Neamţ

Tel/fax: +40233.663.055

E-mail: cnipttgneamt@yahoo.com

Website: http://www.tirguneamt-turistic.ro

Facebook: http://www.facebook.com/Centrul-National-de-Informare-Turistica-Targu-Neamt-1733925843493629

Centrul Naţional de Informare şi Promovare Turistică Bicaz
Str. Barajului nr. 4, oraş Bicaz, judeţul Neamţ

Tel/fax: +40233.254.028

E-mail: turism@primariabicaz.ro

Website: http://www.bicaz-turism.ro

Facebook: https://www.facebook.com/bicaz.turism/